

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

Coloniae Munatianæ, 1665

Libri Septimi Decretalium Primi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62915)

1 (o) 2

SEPTIMI DECRE-
TALIU
LIBER PRIMUS.

TITULUS I.
DE SUMMA TRINITATE, ET FIDE
CATHOLICA.

PAULUS QUARTUS.

Trinitatem personarum in unitate substantiae, Christi divinitatem, ejusque de Spiritu Sancto in utero virginis Mariae conceptionem profitetur fides Catholica.

CAPUT I.

Vm quorundam hominum pravitas atque iniquitas eo usque nostris temporibus processerit, ut ex illis, qui à catholica fide aberrant & desciscunt, plurimi quidem non solum diversas haereses profiteri, sed etiam ipsius fidei fundamenta negare praesumant, & eorum exemplo multos in interitum animarum deducant: Nos cupientes, pro nostro pastoralis officio & charitate hujusmodi homines, quantum cum Deo possumus, à tam gravi & pestilentis errore avocare, ac exteros, ne in talem impietatem labantur paterna severitate admonere; omnes & singulos, qui hactenus asseruerunt, dogmatizarunt, vel crediderunt Deum omnipotentem non esse Trinum in personis, & in composita omnino indivisibile unitate substantiae, in unum unamque simpliciter divinitatis essentia. Aut Dominum nostrum Iesum Christum non esse verum Deum ejusdem substantiae per omnia cum Patre, & Spiritu Sancto, aut eundem secundum carnem non esse conceptum in utero beatissimae semperque virginis Mariae de Spiritu Sancto, sed sicut ceteros homines ex semine Ioseph. Aut eundem Dominum ac Deum nostrum Iesum Christum non subsistere acerbissimam crucis mortem, ut nos à peccatis & aeterna morte redimeret, & Patri ad vitam aeternam reconciliaret. Aut eandem beatissimam virginem Mariam non esse veram Dei matrem, nec perstitisse semper in virginitatis integritate, ante partum scilicet, in partu, & perpetuo post partum, ex parte omnipotentis Dei Patris, & Filii, & Spiritus Sancti, Apostolica auctoritate requirimus & monemus, quatenus infra spatium trium mensium à publicatione praesentium in Romana Curia, quoad residentes in ea, modo infra scripto, extra eam vero, quoad alios in illa non residentes, modo & forma per aeternas statuendas faciendae, incipiendorum, quos pro primo, secundo & tertio, ac peremptorio termino, ac monitione canonica eis & eorum cuilibet assignamus, ab eorum assertionem, dogmatibus, & credulitate hujusmodi, ac quibuscumque aliis in fide praedicta erroribus, in quos hactenus lapsi sunt, respiciunt, & ad unitatem ecclesiae redeundo, affectionum

dogmata, & credulitatem, ac alios errores hujusmodi in manibus inquisitorum haeretice pravitate civitatum, & locorum, quibus ad praesens degunt, realiter & cum effectu abjurasse, & infra alios tres menses à die abjuracionis hujusmodi inchoandos, de eadem abjuracione venerabilibus fratribus nostris, S. R. E. Cardinalibus, dictae haeretice pravitate inquisitoribus generalibus plenam fidem fecisse debeant. Et cum hujusmodi errores tam graves & nefandi sint, ut illi, qui in eos decidunt, excusacionem non habeant, sed subversis potius atque immanes, quam haeretici merito dici possint: hac nostra perpetuo valitura constitutione sancimus, quod tam illi, qui hactenus in ipsos errores, vel eorum aliquem, lapsi sunt, & infra supra dictum terminum non resipuerint, & ea, quae supra diximus non adimpleverint, quam omnes & singuli alii qui in futurum in illos, vel illorum aliquem quomodolibet prolabantur, cujuscunque dignitatis, status, gradus, ordinis, vel conditionis existant, pro subversis & elapsis in haeresim haberi, & ut relapsi Curiae seculari tradi, & per ipsam Curiam debitis poenis in relapsos statuti puniri possint, in omnibus & per omnia, perinde ac sic verè & realiter in haeresim relapsi essent, & eos relapsos esse constaret. Dat. Rom. Sept. Id. Aug. M. D. LV.

Eugenius IV. In Concilio Florentino.

Fidei & religionis Christianae assertio tuetur adversus Graecorum errores, de processione Spiritus Sancti à Patre & Filio, & de reliquis doctrinae Catholicae capitulis.

CAP. II.

Convenientes Latini & Graeci in hac sacrosancta Oecumenica Synodo magno studio invicem usi sunt, ut inter alia etiam articulus ille de divina Spiritus Sancti processione, summa cum diligentia & assidua inquisitione discuteretur. Proferatis vero testimoniis ex divinis scripturis, plurimisque auctoritatibus sanctorum Doctorum orientalium & occidentalium: aliquibus quidem ex Patre & Filio, quibusdam vero ex Patre per Filium procedere dicentibus Spiritum sanctum, & eandem intelligentiam aspicientibus omnibus sub diversis vocabulis a, Graeci quidem asseruerunt, quod id, quod dicunt

a L. i. l. 4. r. C. ad. Vigil. ad vers. Eurych. b Antitricomarianis, intelligit: Epiphan. lib. 3. Chares. tom. 2. haeres. 78. l. 2. 4. 2. C. eodem.

a Graeci negantes processionem Spiritus Sancti à Patre & Filio contra Latinos & quatuor concilia, l. 7. 4. C. eod. maximas turbas in ecclesia excitaverunt. Vid. Hug. Eteriarum. Athan. in Symbol. & lib. hujus argumenti.

Spiritum Sanctum ex Patre procedere, non hac mente proferunt, ut excludant Filium: sed quia eis videbatur (ut ajunt) Latinos asserere Spiritum Sanctum ex Patre & Filio procedere tanquam ex duobus principiis & duabus spirationibus, ideo abstinerunt a dicendo, quod Spiritus Sanctus a Patre procedat & Filio. Latini vero affirmaverunt non se hac mente dicere Spiritum Sanctum ex Patre Filioque procedere, ut excludant Patrem, quin sit fons atque principium totius Deitatis (Filii scilicet, ac Spiritus Sancti) aut quod id, quod Spiritus Sanctus procedit ex Filio, Filius a Patre non habeat, sive quod duo ponantur principia, seu duas spirationes: sed ut unum tantum asserant esse principium unicamque spirationem Spiritus Sancti, prout hactenus asseruerunt. Et cum ex his omnibus unus & idem efficiatur veritatis sensus, tandem in infra scriptam sanctam & Deo amabilem eodem sensu eademque mente unione unanimiter concordarunt & consenserunt. In nomine ejus Sanctae Trinitatis, Patris, & Filii, & Spiritus Sancti, hoc sacro universali approbante Florentino Concilio diffinimus, ut haec fidei veritas ab omnibus Christianis credatur & suscipiatur, siquae omnes profiteantur, quod Spiritus Sanctus ex Patre & Filio aeternaliter est, & essentiam suam suamque esse subsistens habet ex Patre simul & Filio & ex utroque aeternaliter, tanquam ab uno principio, & unica spiratione procedit. Declarantes quod ad quod sancti Doctores & Patres dicunt ex Patre per Filium procedere Spiritum Sanctum, ad hanc intelligentiam tendit, ut per hoc significetur Filium quoque esse secundum. Graecos quidem, causam, secundum Latinos vero, principium subsistentiae Spiritus Sancti sicut & Patrem. Et quoniam omnia quae Patris sunt, Pater ipse unigenito Filio suo signando dedit, praeter esse Patrem, hoc ipsum, quod Spiritus Sanctus procedit ex Filio, ipse Filius a Patre aeternaliter habet, a quo etiam aeternaliter genitus est. Diffinimus insuper explicationem verborum illorum, Filioque, veritatis declaranda gratia & imminente tunc necessitate, licite & rationabiliter Symbolo fuisse appositam.

Idem ibidem.

Eucharistia Sacramentum, poenitentia & bonorum operum merita, suffragia Ecclesiastica, sedis Romanae primatum, & Apostolicam successionem possidet Orthodoxae religio.

CAP. III.

Diffinimus & declaramus in azymo, sive sine fermento pane triticeo, corpus Christi veraciter confici, sacerdotibusque in altari ipsorum, Domini corpus conficere debere, unumquemque scilicet juxta suae ecclesiae sive occidentalis sive orientalis consuetudinem. Item si vere poenitentiae fructibus de commissis satisfecerint, & omnis, eorum animas poenis purgatorii post mortem purgari, & ut a poenis hujusmodi releventur, & prodesse eis fidelium vivorum suffragia (missarum scilicet sacrificia, & orationes, & elemosinas, & alia pietatis officia) quae a fidelibus pro aliis fidelibus fieri consueverunt secundum Ecclesiae instituta. Illorumque animas qui post Baptisma susceptum nullam omnino peccati maculam incurrerunt, illas etiam quae post contractam peccati maculam, vel in suis corporibus, vel eisdem extra corporibus, prout superius dictum est, sunt purgatae, in caelum mox recipi, & intueri clare ipsum Deum trinum & unum sicut est, pro meritorum tamen diversitate aliam alia perfectius. Illorum autem animas qui in actuali mortali peccato, vel solo originali decedunt, mox in infernum descendere, poenitentiam disparibus puniendas. Item diffinimus sanctam Apostolicam sedem, & Romanum Pontificem in universum orbem obrinere prima-

a Ambrosius lib. 4. c. 4. de Sacram. Damasenus, lib. 4. c. 14. Orithod. fid. Theophyl. ad 10. c. Ioan. Cyrill. Cateches. myst. 1. 3. & 5. Cyr. serm. de lapsis 6. vid. l. 7. in p. C. eod.

tum, & ipsum Pontificem Romanum successorem esse beati Petri Principis Apostolorum, & verum Christi vicarium, totiusque Ecclesiae caput, & omnium Christianorum patrem ac doctorem existere, & ipsi in beato Petro, pacendi, regendi ac gubernandi universalem Ecclesiam a Domino nostro Iesu Christo, plenam potestatem traditam esse, quemadmodum etiam in gelia Occidentiorum conciliorum, & in sacris canonibus continetur. Revocantes insuper ordinem traditum in canonibus veterum venerabilium Patriarcharum, ut Patrum Constantinopolitanus secundus sit post sanctissimum Romanum Pontificem, tertius vero Alexandrinus, quartus autem Antiochenus, & quintus Hierosolymitanus, illa videlicet omnibus privilegia & iuribus eorum.

Pius IV. In Concilio Tridentino.

Promovendi ad beneficia & dignitates Ecclesiasticas, ipsorum ordinis & instituti, fidei professionem hanc praescripserunt, non perenni iuramento profiteri debent.

CAP. IV.

Injunctum nobis Apostolicae ferivitatis officium imperit, ut ea quae Dominus omnipotens, ad praesentem Ecclesiam suam ditionem, sanctis Patribus in nostris synodis congregatis divinitus inspirare dignatus est, ad eandem & gloriam incunctanter exequi properemus. Cui itaque juxta a Concilio Tridentino dispositionem omnes quos deinceps Cathedralibus & superioribus Ecclesiis praefici, vel quibus de illarum dignitatibus conferri debent, & aliis quibuscumque beneficiis Ecclesiasticis, curam animarum habentibus, prout etiam ecclesiarum publicam orthodoxae fidei professionem facere, hanc Romanae Ecclesiae obedientiam per manus ipsorum jurare teneantur: Nos volentes etiam per quoslibet quibus de Monasteriis, Conventibus, Domibus, & aliis quibuscumque locis regularium quorumcumque ordinum, etiam Militiarum quocunque nomine sint instituta, providere, idem servari, & ad hoc ut unumquemque fidei professio unumquemque ab omnibus capitulis, & aliis illius forma contentis immutari, praesertim sollicitudinis partes in hoc alicui minime pertinet, formam ipsius praesentibus annotatae publicari, & ubique gentium per eos ad quos ex decretis ipsius Concilii, & alios praedictos spectat, recipi, & observari, si sub poenis per Concilium ipsum in contravenientes locis, juxta hanc, & non aliam formam praesentibus indicatam sollemniter fieri, auctoritate Apostolicae reverentiam districte precipiendo mandamus, decernimus sub tenore: Ego N. firma fide credo & profiteor, & omnia & singula, quae continentur in Symbolo fidei, quo sancta Romana Ecclesia utitur, videlicet: Credo in unum Deum, Patrem omnipotentem, factorem caeli & terrae, visibilem omnium & invisibilem. Et in unum Dominum Iesum Christum Filium Dei unigenitum, & ex Patre natum ante saecula. Deum de Deo, lumen de lumine, Deum verum de Deo vero. Genitum, non factum, qui substantialem Patri, per quem omnia facta sunt, qui propter nos homines, & propter nostram salutem descendit de caelis. Et incarnatus est de Spiritu Sancto et Maria virgine, & homo factus est. Crucifixus etiam pro nobis sub Pontio Pilato, passus, & sepultus est. Et resurrexit tertia die secundum scripturas. Et ascendit in caelum, sedet ad dexteram Patris. Et iterum venturus est judicare vivos & mortuos, cuius regni non erit finis. Et in Spiritum Sanctum Dominum, & vivificantem, qui ex Patre, Filioque procedit. Qui cum Patre & Filio simul adoratur, & conglorificatur, qui loquutus est per

a Concil. Trident. sess. 22. cap. 2. confirmatio ista canonis, non modo Theologi, sed & Jurisperiti, Medici, & Philosophi, promissa & promouenda, in urbe Rom. scripta & data est. Habere meos, Conc. Trident. inf. de Magist. & Doctor. cap. 2.

CAP. I.

Propheta. Et unam Sanctam, Catholicam, & Apostolicam Ecclesiam. Confiteor unum Baptisma in remissionem peccatorum: Et expecto resurrectionem mortuorum. Et vitam venturi seculi. Amen. Apostolicas & Ecclesiasticas traditiones, reliquasque ejusdem Ecclesie observationes, & constitutiones, firmissimè admitto, & amplector. Item sacram scripturam juxta eum sensum, quem tenuit, & tenet sancta mater Ecclesia, cujus est judicare de vero sensu, & interpretatione sacrarum scripturarum, admitto, nec eam unquam, nisi juxta unanimum consensum Patrum accipiam, & interpretabor. Profiteor quoque, septem esse verè & propriè sacramenta novæ legis, à Iesu Christo Domino nostro instituta, atque ad salutem humani generis, licet non omnia singulis necessaria, scilicet Baptismum, Confirmationem, Eucharistiam, Pœnitentiam, Extremam unctionem, Ordinem, Matrimonium: illaque gratiam conferre: & ex his Baptismum, Confirmationem, & Ordinem sine sacramento reiterari non posse. Receptos quoque, & approbatos Ecclesie Catholicæ ritus in supradictorum omnium sacramentorum solenni administratione recipio, & admitto omnia & singula quæ de peccato originali, & de justificatione in sacrosancta Trid. Synodo definita & declarata fuerint, amplector, & recipio. Profiteor patet in Missa offerri Deo verum, proprium, & propitiatorium sacrificium pro vivis & defunctis: atque in sanctissimo Eucharistia Sacramento esse verè, realiter & substantialiter corpus & sanguinem, unà cum anima, & divinitate Domini nostri Iesu Christi, fierique conversionem totius substantia vini in sanguinem: quam conversionem Catholica Ecclesia transubstantiationem appellat. Fateor etiam sub altera tantum specie totum atque integrum Christum, verumque sacramentum sumi. Constantiter teneo Purgatorium esse, animasque ibi detentas fidelium suffragiis juvari. Similiter & sanctos unà cum Christo regnantes, venerandos, atque invocandos esse, eosque orationes Deo pro nobis offerre, atque eorum Reliquias esse venerandas. Firmiter assero, imagines Christi, ac Deiparæ semper virginis, nec non aliorum Sanctorum habendas & retinendas esse, atque eis debitum honorem, ac venerationem impertientiam. Indulgentiarum etiam potestatem à Christo in Ecclesia relictam fuisse, illarumque usum Christiano populo maxime salutarem esse affirmo. Sanctam, Catholicam, & Apostolicam Romanam Ecclesiam omnium Ecclesiarum matrem, & magistram agnosco. Romanoque Pontifici, Beati Petri Apostolorum Principis successori, ac Iesu Christi Vicario, veram obedientiam spondeo, ac juro. Cetera item omnia à sacris Canonibus, & œcumenicis Conciliis, ac præcipuè à sacrosancta Tridentina Synodo tradita, definita, & declarata indubitanter recipio atque profiteor, simulque contraria indubitanter rejicio, & anathematizatas, ego pariter damno, rejicio, & anathematizo. Hanc veram Catholicam fidem, extra quam nemo salvus esse potest, quam in presenti sponte profiteor, & veraciter teneo, eandem integram & immaculatam usque ad extremum vitæ spiritum constantissimè, Deo adjuvante tenere & confiteri, atque à meis subditis, seu illis, quorum cura ad me in munere meo spectabit, tueri, doceri & predicari, quantum in me erit, curaturum. Romæ idib. Novemb. 1564.

OMnes personæ tam seculares quam regulares, contra quas in Curia Romana cause de jure vel consuetudine commixte sunt, vel in futurum tam per appellationem, seu devolutionem ad illam, aut alias quomodolibet committentur, & quæ citationes in vim commissionum Apostolicarum decretas vel decernendas, aut quavis alia mandata, seu rescripta Apostolica, justitiam vel gratiam continentia, quo minus juxta illorum tenorem executioni demandentur, perse vel per alium seu alios, directè vel indirectè, quovis quæsito colore impedire, aut impediri facere, seu clericis ut beneficia Ecclesiastica renuncient, aut juri in illis sibi competenti cedant, vel ut à prosecutione causarum, & jurium hujusmodi desistant, mandari facere præsumperint, aut pro illis impediendis, & renunciandis, ad Principes seu Officiales seculares, publicè vel occultè, per se vel alium, quovis quæsito colore recursum habuerint, causam perdet, & omne jus tam in petitorio, quam possessorio, in re vel ad rem de qua agitur, eis competens, eo ipso amittant, & ad beneficia hæc renunciata obtinendum inhabiles existant.

Aliæ verò personæ Ecclesiasticæ, seu etiam seculares, quas causa hujusmodi non tangit, executionem citationum hujusmodi, aut aliorum quorumcumque mandatorum, seu rescriptorum, & provisionum Apostolicarum, ut præmittitur, impediendes, aut impediendis hujusmodi, auxilium, consilium, vel favorem, publicè vel occultè, directè & indirectè præstantes, cujuscunque conditionis vel præminentia existant, sententiam excommunicationis eo ipso incurrant, à qua (præterquam in mortis articulo constituti, & satisfactione prævia) ab alio quàm à Romano Pontifice pro tempore existente, & canonicè intrante, absolutionis beneficium nequeant obtinere.

Notarii verò, sive tabelliones publici prædicti, qui de executionibus citationum & mandatorum, ac provisionum hujusmodi faciendis, aut quo minus fiant inhibitionibus, requisiti fuerint, instrumenta publica desuper ad instantiam interesse habentium, seu interesse prætenduntium (satisfactio tamen de congruo salario) conficere recusataverint, perjurii reatum incurrant, ac executionem officii tabellionatus amittant, si antequam infamies eo ipso, & eorum instrumentis sive scripturis publicis postmodum per eos super rogibus postea factis, & conficiendis, donec ab hujusmodi reatu perjurii absolutionem & infamie obsterionem obtulerint, nulla fides in iudicio, vel extra adhibeatur. Datum Rom. oct. Cal. Feb. Ann. 1491.

Leo Decimus.

Statuta & ordinationes quæ sunt in injuriam executionis rescriptorum & literarum Apostolicarum, nullius sunt vigoris auctoritatis.

CAP. II.

Iacet foelic. record. Bonifacius Papa IX. prædecessor noster, ad quem fide dignorum relatione pervenerat, quod certi Prælati, quibus pie memorie Urbanus Papa VI. etiam prædecessor noster concesserat, ut in eorum civitatibus & diocesis executionis literarum Apostolicarum fieri non posset, nisi literæ ipsæ Prælati ipsis, aut eorum officialibus prius exhiberent, & per eos approbare forent, & eorundem Prælatorum officiales in consuetudinem deduxerant: aliqui verò prætextu statutorum provincialium, seu synodaliū etiam servabant, quod nullus literas Apostolicas hujusmodi exequi audeat, nisi postquam Prælati, seu officiales ipsi per suas

a Divisio rescriptorum: iustitia, c. pastoralis, c. fiscalis, c. super literis, de rescriptis, Gratia, c. gratia, de rescriptis, in 6. & Clementi. grat. ced.

TITVLVS II.
DE RESCRIPTIS, ET MANDATIS
Apostolicis.

Innocentius VIII.

Rescriptorum & mandatorum Apostolicorum executionem impediendi, quibus penam certi continentur.

eorundem percipi, exigi, eosque integros personis prædictis, postquam ipsas literas sub plumbo expeditas haberent, una cum dicta possessione consignari, quandoque vero, dum literæ sub plumbo huiusmodi expeditæ existunt, ut jus suum unicuique illorum conferretur, & temerarium audacia debita castigatione compescatur, ac ipsæ literæ Apostolicæ facilius debitis executioni, ut patet, demandentur, proviso de beneficiis in corporalem, realem, & actualem possessionem beneficiorum, & annexorum, iuriumque, & pertinentiarum prædictorum induci, & inductos in ea manentem, amotis quibuslibet intrusis detentoribus ab eisdem, aliaque fieri, & exequi per diversas vias in forma brevis, & sub annulo Piscatoris confectas literas mandet, & percipiat certis inibi modo, & forma tunc præscriptis, dilecto filio causarum Curie Cameræ Apostolicæ generali Auditori, seu alio executoribus desuper deputatis, quibus omnino parendum esse. Nihilominus, nonnulli beneficiis prædictis inhiantes, ac gratis prædictas illudere, earumque intrusiones & detentiones improbe tueri fatigantes, executionem literarum in forma brevis huiusmodi, & facultatem per eas ipsi executoribus attributam diversis dubiis, & cavillationibus remorentur, & processus per eosdem executores desuper habitos, & formatos, ac inde secuta quæcunque, nulla, & invalida, nulliusque roboris, vel momenti esse, neque attendi debere contendunt, sub prætextu, quod in decreto sacri Concilii Tridentini, sessione vigesima quarta, capitulo vigesimo, dispositum fuerit, quod causæ omnes ad forum Ecclesiasticum quomodolibet pertinentes, etiam si beneficiales sint, in prima instantia coram ordinariis locorum duntaxat cognoscantur, exceptis a his, quæ juxta Canonicas sanctiones apud Sedem prædictam sunt tractandæ, vel quas ex urgenti rationabili causa indicaverit summus Pontifex Romanus, per speciale scriptum signaturæ suæ ejus manu propria subscribendum committere, aut avocare. Verum cum decretum huiusmodi Concilii concessione prædictarum literarum in forma brevis, & illarum executionem nihil efficiat, neque per illos causas, seu instantia introducat, sed merè executivè procedi mandetur, literæ quoque in forma brevis annulo Piscatoris munitæ, non minoris sint efficacis & auctoritatis, quam re scripta signaturæ Rom. Pontif. ejus manu propria subscripta; Nos in his nostræ debite declarationis cautelam adhibentes, ac provisorum prædictorum jus a veris dubia & cavillationibus huiusmodi, æquitate & justitia suadentibus perseverare volentes, nec non prædictatum, & quarumcunque literarum in forma brevis super capienda possessione nomine Cameræ huiusmodi, aut in favorem literarum sub plumbo expeditarum tam à prædecessoribus nostris quam nobis, & dicta Sede hæc tenas concessarum, tenoris ac litis, & causæ, si quæ desuper executæ sint, statum & merita, nominaque & cognomina judicium executorum, & colligantium præsentibus pro sufficienter expressis habentes. Motu proprio, non ad ipsorum provisorum aut aliorum nobis pro eis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed ex certa scientia ac de mera nostra deliberatione decernimus, & declaramus per concessionem literarum in forma brevis, sub annulo piscatoris super capienda possessione quorumcunque beneficiorum dispositioni Apostolicæ referatarum seu affectuum Sedis & Cameræ Apostolicarum nominibus apprehendenda, & ejusdem possessionis in favorem provisorum ab ipsa Sede de eisdem beneficiis postquam literas sub plumbo super provisionibus huiusmodi habuerint expeditas relaxatione,

nec non assistentia ipsi provisio literas desuper sub plumbo expeditas habentibus præstanda, & aliorum inibi expressorum executione faciendæ, quæ mandata executiva sunt, & summariam duntaxat causarum propter quas illæ emanarunt cognitionem requirunt, decretis Concilii huiusmodi non contraveniri, nihilque præjudicii illis inferri, vel eorum formam in aliquo violari, neque indici aut censeri, vel executionem literarum earundem propterea in aliquo suspendi sive remorari, aut facultatem literarum executores ipsos & ab eis deputatos sub executoris facultate sibi per easdem literas, ut præfertur concessas, uti, frui, gaudere, & contra illis non parentes ad declarationem incursum penarum, & censurarum in eisdem literis in forma brevis contentarum ac invocatione brachii secularis procedere, alia omnia & singula in eisdem literis contenta (illarum tamen forma servata) facere & exequi libere & licite potuisse, & posse, nec non processus desuper habitos, & formatos habendosque, & formandos, ac inde secuta, & sequenda quæcunque firma, valida, & efficacia fuisse, & esse & fore, suosque integros, & plenarios effectus fortiter debere in omnibus & per omnia. Præsentibus quoque literas de subreptionis vel obreptionis vitio, aut intentionis nostræ, vel quoquam alio defectu notari, impugnari, vel invalidari nullatenus posse.

TITVLVS III.
DE ELECTIONE, ET ELECTI
potestate.

Iulius II. In Concilio Lateranensi.

Electio Pontificis Maximi Simoniacæ nominatione inducitur, nulla est, nulliusque potestatis, adeo ut sic electus exaureatur ab omnibus dignitatibus & officiis cum suis sequacibus, & complibus Cardinalibus.

CAP. I.

Quoniam tam divino quam humano jure in spiritualibus præcipue detestabiliter sit simonia a labes prohibita, & fons magis in electione Romani Pontif. Vicarii Iesu Christi Domini nostri, abominabilis sit & universali Ecclesiæ perniciosus. Nos qui regimini ejusdem universali Ecclesiæ (meritis licet imparibus) annuente Domino præsidemus cupientes quantum cura Deo possumus in præmissis pro tanta rei necessitate ac periculi magnitudine, ut tenemur, in posterum salubriter providere, de fratrum nostrorum sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium consilio & unanimi consensu hac nostra perpetuo valitura constitutione, Apostolica auctoritate & de potestatis nostræ plenitudine, statuimus, ordinamus, decernimus, & diffinimus, quod si (quod Deus pro sua clementia, & ineffabili bonitate avertat) contigerit, postquam nos, vel successores nostros successivè ipse Deus ab huiusmodi universali Ecclesiæ regimine absolverit: humani generis inimico procurante, & ambitione vel cupiditate ad hoc inclinante, seu impellente, electionem Romani Pontificis, ab eo, quem eligi contigerit, vel ab aliquo seu aliquibus de cetero Cardinalium quomodolibet votum dantibus per simoniacam hæresim (in dando, promittendo, vel recipiendo pecunias, bona cujuscunque generis, castra, officia, vel beneficia, seu promissiones & obligationes) commissam, per se, vel alium, seu alios quomodocunque, & quatercunque (etiam in duarum partium, vel omnium Cardinalium unanimi concordia, quomodolibet, etiam per viam assumptionis unanimiter, nemine discrepante, etiam sine scrutinio factæ) celebrari, vel fieri: non solum

a C. nec licet. 17. dist. c. majores. de bapt. Virgilius Papa in Epist. ad Eutherium in fin. & Pelagius 2. in 1. Epist. circa fin. cum similibus. b Notetur differentia literarum Apostolicar. de quibus P. Greg. in Synagoga. l. 17. ca. 11. num. 10. & seqq.

a Concil. Basili. sess. 23. modum præscribit. Vid. Redoan. de simonia. 2. cap. 33. num. 21. & seqq.

litteras, quas vidimus, nuncupabant, mandarent, & concederent, ut iudices in ipsis literis Apostolicis deputati, & sine licentia vel consensu quorumcumque Prælatorum, vel superiorum, aut officialium eorundem, litteras Apostolicas exequi possent & deberent. Tamen nuper in publica signatura coram nobis nonnullæ supplicationes propositæ fuerunt, continentes quod in Toletan. & Carthaginen. ecclesiis sub colore falsitatis obviandi editæ fuerant constitutiones synodales, quibus caveri dicebatur, ut Tabelliones & Notarii, etiam à partibus requisiti, litteras Apostolicas nullatenus recipere possent, nisi illæ prius per Archiepiscopum Toletanum, & Episcopum Carthaginensem, pro tempore existentes, aut eorum officialia examinata forent, à nobisq; earundem Constitutionum confirmatio peteretur.

Nos petitionem huiusmodi uti ratione carentem, cum Romani Pontificis gesta per inferiores sibi & subditos, sine ejus speciali licentia examinari non debeant: indecens, & absurdum, quinimò temerarium esse censentes, quod aliquis quavis occasione litteras Apostolicas sine Romani Pontificis speciali commissione examinare vel præsumat: propterea supplicationes ipsas, prout merito rejiciende erant, rejecimus, & coram nobis lacerari fecimus. Ac constitutiones eodem temeritate tali castigatione reprimere, ac super his tale remedium adhibere volentes, ut aliis in posterum committendi similia aditus præcludatur, motu proprio, & ex certa nostra scientia, ac de Apostolice potestatis plenitudine, litteras Bonifacii prædecessoris huiusmodi tenore præsentium approbamus, & innovamus, ac perpetuæ firmitatis robur obtinere, illasque inviolabiliter observari debere decernimus.

Nec non quascumque constitutiones synodales tam in dictis Toletan. & Carthaginen. quam quibusvis aliis Ecclesiis per universum orbem constitutis super his factas, motu, scientia, autoritate, & potestate prædictis cassamus, & annullamus, ac statuimus, & ordinamus, quod iudices & executores in literis Apostolicis pro tempore deputati, ac Notarii ac Tabelliones super his requisiti, litteras ipsas Apostolicas sine alicujus personæ, cujuscumque Ecclesiastica vel mundanæ dignitatis fuerit, licentia vel consensu exequi possint & debeant. Et insuper universis Patriarchis, Archiepiscopis, Primatibus, Episcopis, & aliis Prælati, & personis Ecclesiasticis, nec non dilectis filiis Communitatibus civitatum, & universitatibus castrorum, oppidorum, terrarum, & locorum, sub interdictis, singularibus verò personis eorum, etiam secularibus, sub excommunicationis & anathematis poenis, quas eo ipso si contra fecerint, absque alia declaratione incurrant, & à quibus non nisi à nobis vel successoribus nostris Romanis Pontific. canonicè intrantibus, præterquam in mortis articulo constituti, & debita satisfactione præmissa, absolvi, & interdicti huiusmodi relaxationem obtinere possint, in virtute sanctæ obedientiæ districte præcipiendo mandamus, ne iudices & executores literarum Apostolicarum, ac Notarios & Tabelliones super his requisitos, quò minus litteras Apostolicas huiusmodi exequi possint, quoquo modo impedire præsumant, ac eos qui executionem literarum huiusmodi impedientibus auxilium, consilium vel favorem quovis modo directè vel indirectè, publicè vel occultè præstare præsumperint, etiam si Patriarchali, Archiepiscopali, Primatiali, Episcopali, & quavis alia Ecclesiastica vel mundana, etiam Imperiali, Regali, Reginali, aut Ducali, vel alia præfulgeant dignitate, eidem excommunicationis, & anathematis sententiæ, à qua, non nisi, ut præfertur, absolvi possint, subjacere: ac civitates, castra, oppida, & loca prædicta, & in quibus moram trahere contigerit, Ecclesiastico supposita interdicto, tamdiu firmiter observando, donec compuncti corde huiusmodi

interdicti relaxationem, debita satisfactione præmissa, meruerint obtinere, ac ibidem permanerint, & per se ipsum post eorum inde discessum, motu, scientia, & potestate plenitudine similibus decretis: ac sub dictis poenis etiam mandamus illis, quorum libris constitutiones synodales & provinciales huiusmodi descriptæ reperitur, ita deleri & cassari, ut amplius legi non possint. Dat. Romæ Cal. Mart. 1518. Concordat c. tibi qui. 12. in 6. h. t.

Clemens VII.

Persona excommunicatur, loca interdictis supponitur poenis consensu, favore & comatu litera & rescripta Apostolica sine executione remanent.

CAP. III.

Rescriptorum & literarum Apostolicarum executionem impediens, & illos qui impedientibus auxilium, consilium, vel favorem directè vel indirectè, publicè vel occultè, aut quovis quavis colore præsumperint, etiam si Patriarchali, Archiepiscopali, Primatiali, Episcopali, & quavis alia Ecclesiastica, vel mundana, etiam Imperiali, Regali, Reginali, Ducali, vel alia dignitate præfulgeant, per alias nostras litteras in die comatus publicè lectas a excommunicavimus, & anathematizavimus, prout etiam tenore præsentium eos eidem excommunicationis & anathematis sententiæ, à qua non nisi ut præfertur absolvi possint, subjacere, ac civitates, terras, castra, oppida, & loca, in quibus illi inobedientes & contrafacientes manserint, & ad quæ occasione contigerit, Ecclesiastico supposita esse interdictum, tamdiu firmiter observando, donec ad cor reverti, interdicti huiusmodi relaxationem, debita satisfactione præmissa, meruerint à nobis aut dictis successoribus obtinere. Nec non omnes & singulas sententias, censure & poenas, quas dicti ordinarii, aut eorum officialia contra huiusmodi iudices, & executores literarum Apostolicarum, aut illas impetrantes, seu notarios, & tabelliones propter executionem per eos factas vel faciendas præsumperint & promulgaverint, aut in futurum quovis modo præsumperint, irritas & inanes & nullius roboris, vel momenti existere, eisdem motu, scientia, autoritate, & potestate plenitudine decernimus, & declaramus. Dat. Rom. 4. Cal. Ian. 1511.

Gregorius XIII.

Concilio Tridentini decretum, de cognoscendis iustificationis notariis locorum, Apostolicis rescriptis non dicit.

CAP. IV.

Ad Romani Pontificis providentiam circumspiciam pertinere dignoscitur, dubitare fierorum Conciliorum decretis pro temporum ingentia, sicula declarationis oraculo dilucidare, & interpretari, ut exorbitantium dispendia inter fideles quoslibet valeant subverteri. Accepimus sanè nuper quodlibet vales Romanus Pontifex, ut provisiones & gratiæ per eum de beneficiis pro tempore vacantibus, ac iuxta & secus Apostolicæ dispositioni & ordinationi reservatis, in favorem diversarum personarum sibi gratarum & acceptorem factæ, executioni debita demerentur, & ne (dum littera Apostolica sub plumbo desuper expeditur) beneficentia ipsa ab aliquibus detrimere sustineant, in spiritualibus & temporalibus detrimere sustineant, nonnunquam corporalem possessionem ipsorum beneficiorum, & illis annexorum, iuramque, & pertinentiarum quomodocumque sedis & cameræ Apostolicarum nominibus apprehendi, ac omnes, & quoscumque redditus, redditus, & proventus beneficiorum, & annexorum

a Sulemi illo diplomate, quod legitur Roma die canon. Domin. singulis annis excommunicantur, qui executionem literarum Apostolicarum, aut aliarum expeditorem impediunt.

temporibus, Patriarchalibus, Metropolitanis, ac Cathedralibus Ecclesiis, & Monasteriis pro tempore vacantibus, de personis juxta præfati Alexandri constitutionem ætate matura, gravitate morum, literarumq; scientia præditis, non ad alicujus instantiam, per commendam, & administrationem, seu conservationem, aut alio quovis modo provideatur, nisi ratione utilitatis Ecclesiarum, prudentiæ, nobilitatis, probitatis, experientie, atque curialitatis antiquæ, cum competentis literaturæ, & in sede Apostolica meritorum, aliter visum fuerit faciendum. Idemque in electis & postularis, quorum electiones & postulationes per sedem Apostolicam admitti consueverunt, volumus observari. Et si de minoribus ætate 30. annorum Ecclesiis aut Monasteriis hujusmodi contigerit provideri, non dispensetur cum eisdem; ut Ecclesiis citra vigesimum septimum ætatis annum, Monasteriis verò citra vigesimum secundum præesse valeant. Quinimo ut accuratius, diligentique idoneæ personæ promoveantur, statuimus, ut Cardinalis, cui electionis, postulationis, aut provisionis Ecclesiæ, seu Monasterii relatio committetur, antequam in sacro consistorio (ut moris est) referat commissionem examinis ac electionis hujusmodi sibi datam, uni cujuslibet ordinis antiquiori Cardinali in ipso consistorio per se ipsum, vel si ea die, qua sibi commissionis onus injunctum fuerit, consistorium non fuerit, per Secretarium suum, aut alium quemlibet ex suis domesticis familiaribus notam illam facere debeat, qui tres priores alius quam primum sui ordinis Cardinalibus eam significare teneantur, negotiumque electionis, administrationis, postulationisve, aut promotionis summarie & de plano per scriptum dictis relator examinet, & si qui contradixerint, his vocatis, idoneis, graves & fide dignos testes, & si expediens opusve fuerit, alios ex officio assumere, processusque & jura ejusmodi relationis, unâ cum dictis testium die faciendæ relationis secum ad consistorium deferre debeat, neque ullo modo referat, si præfens in Curia promovendus majorem Cardinalium partem antea non adiverit, ut quæ à referente collega sint Cardinales audituri, oculata fide, quantum ad personam promovendi attinet, cognoscere possint. Promotus vero, eosdem Cardinales, qui præfentes in curia fuerint, ex antiquo more, consuetudineq; laudabili, quam primum visitare teneantur. Quem quidem morem, laudabiliter consuetudinem innovamus, ac inviolabiliter observari mandamus.

Pius IV.

Electus ad regularium dignitates, electionis auctoritate nec gaudeat, nisi per pontificiam confirmationem.

CAP. V.

Pius Quartus tantis qui paulatim in religiosos irrepleverat abusibus & ausibus nimis licentiosis aliquando, sicut par est, cupiens occurrere, suamque sedi præfate prærogativam afferre, omnes & singulas electiones quarumvis personarum ad regimina monasteriorum, prioratuum, & aliarum dignitatum conventualium, ipsarumque electionum confirmationes per quoscunque cujusvis status, gradus, ordinis, & conditionis existant, & quavis etiam Archiepiscopali, Patriarchali, aut majori præfulgeant dignitate, hæcenus sic præsumptas, nullas, invalidas, ac pro nullis, invalidis & profus infectis habendas esse, personasque sic ut præfertur electas & confirmatas, monasteria, aliasq; dignitates hujusmodi sine legitimo titulo possedisse & possidere, nec non illorum fructus, redditus & proventus indebitè percepisse & percipere. Ac personas ipsas ad absolutionem, & habilitationem super his, nec non confirmationem electionum de se factarum à sanctitate sua, seu Romano Pontifice pro tempore existente, aut sede prædicta, infra sex menses à data præsentium computandos impetrandum, ac literas Apostolicas super hujusmodi confirmatione in totum expediend. omnino teneri, declaravit. Et nihilominus hac sua perpetuò valitura constitutione statuit & ordinavit, quòd nullus de cetero seu in regimine & administratione monasterii vel alterius dignitatis conventualis, ad quod seu quam illum eligi contigerit, in spiritualibus vel temporalibus, antequam ritè celebrata electio à sanctitate sua aut Romano Pontifice pro tempore existente, & sede prædicta confirmata, & literæ Apostolicæ de super expeditæ fuerint, per se vel alium, in toto vel in parte, quovis quæstio colore immiscere, aut ad illud vel se recipi facere, vel aliàs pro ejus prælato gerere præsumant. Decernens omnes & singulos qui secus fecerint, jure si quod illis ad monasteria vel eorum regimina, & administrationes, ac alias conventuales dignitates per electionem hujusmodi fuerit quæsitum, eo ipso privatos, & deinceps sibi ineligibiles esse, ipsaque monasteria & alias dignitates ab eadem sede impetrari posse, qui vero similes electiones confirmare præsumperit, eo ipso superiores ordinum videlicet suis dignitatibus privatos, ordinarius autem locorum etiam si Archiepiscopali & majori præcellant dignitate, ingressum Ecclesiæ interdictum, eosque ab Ecclesiarum suarum regimine & administratione suspensos existere.

TITVLVS IV. DE CARDINALIBVS.

Eugenius III. ex Concilio Constant.

Cardinalis creatio non prius rata & valida habetur, donec Cardinalatus insignia acceperint.

CAP. I.

Quamquam ex libris Romani ordinis, aliàs ceremoniarum nuncupatis, & aliis Eccles. Romanæ libris seu antiquis Codicibus comprehendi possit, & ex illis resulset, quid nominis, tituli vel honoris per secretam pronunciationem de alicujus persona in ejusdem Romanæ Ecclesiæ Cardinalem per Romanum Pontificem pro tempore in secreto consistorio factam eidem personæ in Cardinalem sic pronunciatam per promotionem hujusmodi acquiratur. Quis tamen temporibus modernis quibus aliquotiens nonnulli in secreto consistorio in Cardinales assumpti fuerunt secreto, & eis ex bonis respectibus insignia Cardinalatus saltem omninimè assignata fuerunt, nonnullorum aliter sapere quam oportet sapere satagentium astutas consideratioes & inductiones subtilis, juxta præmissa & eorum effectum nonnulla dubia prodierunt. Nos ad submovendum causam & occasionem quorumcunq; dubiorum, quæ quomodolibet super iis insurrexere hæcenus, & possunt insurgere, præfenti irrefragabili constitutione decernimus, hujusmodi pronunciationem sic in secreto consistorio de quibusvis per nos hæcenus factam, seu in po-

a Ius non acquiratur electo ante confirmationem gl. in ca. nostris & in c. qualiter. & ca. transmissam, de elect. & ibid. Innoc. lac. And. in c. si electo, de in integr. restit. lib. 6. Et qui exercet munus in electione collatum ante confirmationem, jure suo privatur. DD. in c. avortia, de electione. in 6. Felinus in cap. de Des timorem, de simonia.

sterum faciendam alicui sic in Cardinalem in praxerium pronuntiato seu in posterum pronuntiando, licet per eum ad Cardinalatus initium dispositus videatur, nullum jus seu titulum re aut nomine acquisitum fuisse aut acquiri potuisse hactenus seu posse, neque aliquem per quempiam per scripturam, vel nominationem pro Cardinali reputari vel haberi debuisse seu potuisse hactenus vel debere seu posse quomodolibet in futurum, donec & quousque de similibus consilio & consensu sic pronuntiato in Romana Curia praesentis Cardinalatus insignia, videlicet per capelli tutei traditionem, ac tituli assignationem, annulique, juxta morem consuetum, in digito immisionem, absenti vero ab eadem Curia per hujusmodi capelli missionem realiter sint impensa, aut saltem in generali consistorio. Quodque in Cardinalem sic pronuntiatum, etiam postquam insignia hujusmodi omnia receperit, & etiam admissus fuerit, & receptus, ut praefertur, in electione Romani Pontificis pro tempore vocem activam aut aliquo alio actu habuisse vel habere debuisse, live posse vel debere minime censetur, donec, & quousque per Romanum Pontificem pro tempore existentem similibus consilio & consensu sibi in practicandis, consulendis & deliberandis negotiis consistorii antedicti, postquam in consistoriis aliquibus mores in talibus observari consuetos expertus, interrogatus consiliative aut consultive, responsum dandi expressa licentia tribuitur, seu ad hunc effectum (ut verbis utamur communibus) ei fuerit os apertum. Dat. Romae Calend. Novemb. 1431.

Leo Decimus.

In domos Cardinalium vs & impetu irumpentes & in eis aliquid suscipientes, panis a Pontifice pure decretis plebuntur.

CAP. II.

Temerariorum quorundam, qui S. Rom. Ecc. Cardin. praecipuas Catholicae Ecclesiae columnas ea qua convenit reverentia, observare contemnunt, & in eorum res, & bona, manus violentas a ausu sacrilego, injicere non verentur, effrenata libido nos admonet, & inducit, ut ad eorum audaciam, antequam longius prorepat, comprimendam, ea qua a praedecessoribus nostris in dictorum Cardinalium dignitatis conservationem provida sunt consideratione statuta, pro illorum observantia firmiori nostra innovationis munimine roboremus, extendamus, & ampliemus, prout temporum qualitas exigit, & tam eminenti in Ecclesia Dei dignitati conspiciemus in Domino salubriter expedire. Sane ab aliquibus citra temporibus damnabilis quidam in urbe inolevit abusus, & licentia delinquendi, quo dum Apostolica sede vacante, per Cardinales in conclavi existentes, de futuri Romani Pontificis electione tractatur, si qua de uno ex iisdem Cardinalibus quod in Pontificem sic electus, vox prodeat etiam non vera, illius domum vulgus armis aggreditur, & super ea diripenda cum ipsius Cardinalis, conclave nondum egressi familiaribus eam custodiens, vi contendit, & sic etiam effractis foribus, aut pariete effosso, aditus pateat in praedam omnium bonorum quae ibi extant, hostiliter corrui, nisi armatorum praesidio defendatur. Nonnulli quandoque reperiuntur ita temerarii & audaces, ut aliis etiam temporibus praetextu rixarum domos Cardinalium hostiliter & cum armis aggredi non vereantur, in eaque morantes offendere & vulnerare, ex quibus Cardinalatus honori, quibus sacrosancta militans Ecclesia, tanquam purpureo rata decoratur amictu, non parum detrahitur, & eorum generatur contemptus, & homicidiorum & aliorum scandalorum occasio exhibetur.

a Clement. si quis suadente, de panis, 17. q. 4. Navarum, cap. 27. sum. q. 1. sum. Lat.

Nos igitur hujusmodi temerarios conatus debita volentes animadversione reprimere, sacro approbato Concilio, scilicet record. Honorii III. & Bonifacii VIII. Romanorum Pontificum praedecessorum nostrorum, contra aliquem dictae Ecclesiae Card. hostiliter irumpentes, & illis praesentia, consilio, aut favore assistentes, eosve scienter receptantes, aut defendentes, & eorum domos & aedes, ut supra, invadentes, & eorum personarum bonas editas constitutiones auctoritate Apostolica, a more praesentium innovamus. Decretentes eas debere perpetuis futuris temporibus inviolabiliter observari. Et nihilominus constitutiones easdem omnibus & singulis in eis contentis censuris & poenis ad omnes & singulas personas cujuscunque status, conditionis & excellentiae existentes, qui aliquas dictorum Card. domum tam tempore dicti conclavis, etiam si Romanum tunc Pontificem sic electus, quam alias quocumque, & ex quacunque causa armata manus invadentes, & in ea violenter, hostiliter aliquid diripiunt, aut quatenus ex inibi existentibus vulnerant, & eorum socios, & eos qui id fieri mandaverint, vel facturos nomine ratum habuerint, ac ipsi in vaforibus constituti in praemissis vel favorem praestiterint, & defendentes, puniendimus & ampliamus. Romae in publica sessione. Lactan. Synd. 1466. 17. Cal. Aprilis.

Pius V. Ex Bonifacii noni Decretis.

Hostiliter offendens Cardinalem per se vel alium, si non ius iustitiae, & punitur.

CAP. III.

In foelicis saeculi pericula miserati, dolorem accipere non valemus, quod nefarii homines, plerumque sanguinem sitientes, ad illorum quoque pericula, hostio animo incumbant, quos Spiritus sanctus in praesentia constituit praecipua Ecclesiae Dei, quam sui sanguine acquisivit. Magna igitur ratione post alia sanctae recordationis Bonifacii Papa VIII. de firmum futurum consilio perpetua constitutione sancit, ut quae sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalium fuerit hostiliter infectus, aut percussus, aut ceperit, aut mandaverit fieri, sociusque fuerit facientis, factumque eorum debuerit, seu dederit consilium, vel favorem, aut receptum, aut defendentem scienter eundem, tanquam lata auctoritate a reus, perpetuo sit infamis, & praeter debeat, & bannitus, & interfectus. Omnia eorum officia, & praesentia perpetua subiaceant, nullus eorum debet, nullusque ei in iudicio respondere teneatur, donec auctoritate, vel republica applicatis. Item eorum officia, & praesentia, & officia spiritualibus, & temporalibus sit ipso iure privatus, sed & ipse infectus, & communicatio tamen tententiam incurrat, quam solus Romanus Pontifex, excepto mortis articulo, valeat relaxare. Sed ne hoc quidem consuetudine, propter addita consecrationum consilio, omnino satis esse noscitur ad huiusmodi sacrilegia in populo prohibenda. Qui enim alicui vim inferre solent, ponunt, id secreto, in occulto, ut maxime evadant, veluti impium illud factum indicat in personam electi filii nostri Caroli, tituli sanctae Praxedis Praebyteri Cardinalis b. Borromaei, Ecclesiam Mediolanensem sanctissimis institutis studiosè informantis, proinde tentatum. Quae res nos gravias commovet, vehementiusque excitat, omnia exquirere, ut nobilissima corporis nostri partes undique protegamur. Quibus excipimus praesidio erimus, quibus suppeditaverimus, quos

a Ioan. Andr. in cap. ad Apostolica, h. perperavi, de ius. Et re iud. in 6. in vers. Cardinales. Praepositi in e. in panis. a persona. numer. 20. a. qui. Auctor. in. f. de panis. ad. Affili. in cap. 11. e. sum. 1. in. qual. qua. sine. b. de ius. in. 1169. a. Monachus quibusdam, consuetudo. Ita quidem in. f. fuit facta. h. q. 4. comp. b. de. i. cap. 1. p. 1169.

nique turabimur, si templi Dei bases, si clarissima Ecclesiarum lumina, si speciales filios, qui pro animabus populo- rum, pro fide, pro iustitia, pro unitate pervigilant, in- ultos deseramus? Itaque sanctioni predicta de simili- bus fratrum nostrorum consilio adiacentes, statuimus, ut quisquis, etiam a nudo consilio, aut simplici favore, aut omnino à ceteris predictis alienus quempiam autho- rum, administratorum, vel consistorum conjuracionis, sive conspiracionis, aut commissi, committendive cri- minis in personam Cardinalis, illorumve fautorum, re- ceptorum, vel occultatorum, sive exrenunciacione sibi protinus vel per interpositam personam aut literas facta, cognoverit, sive ex scripturis, cœtu, conatu, concu- su, infidiis, aliisve signis & indicis qualemcunque sci- entiam habuerit, vel etiam conjecerit, quivis horum quicquam intellexerit, quantumcunque res alias occulta sit, quamprimum id Rom. Pont. si in Curia fuerit, sin autem, ordinatio loci, vel si Cardinalis ipse ordina- rius extiterit, propinquiiori Episcopo, & si crimen non- dum commissum fuerit, etiam ipsi Cardinali prope- ret revelare. Quicumque vero etiam non subditus, & om- nino extraneus defecerit, cuiuscunque dignitatis fue- rit, predicto sit excommunicationis laqueo inmodatus, pariterque majestatis reus infamiam, & omnes poenas predictas eo ipso incurat. Eadem nihilominus con- ditione quoad reliquas eius partes, ac ceteris omni- bus sanctionibus canonicis, & civilibus, ad talium co- coitionem editis, in suo robore duraturis. Porro si quis ad sanitatem revertens, rem adhuc incognitam re- tulerit, omni noxa penitus liberetur. Ceterum loci ordi- nationi secreto casum ad se delatum, predicto Pontifi- ciprimo quoque tempore nuntiare, & interim rem om- nem ab istis perquirere, & si necessitas tunc postulet, seculare quoque brachium adhibere. Dat. Rom. 14. Ca- lend. Ian. 1569.

Leo Decimus, in Concilio Latera- nensi.

Cardinales, qui sedi Apostolicae, & communis omnium Christi- fidelium Patri assident, praedicti virtutibus, & integris moribus illustrari debent.

CAP. IV.

Omnes in ipsa Ecclesia post summum Pontificem ho- nore ac dignitate praecedant, conveniens ac debitum est, ut vitæ munditia, ac virtutum splendore cunctis prae- fulgeant. Quapropter non modo hortamur eos ac mo- nemus, verumetiam statuimus, & ordinamus, ut de- cetero quilibet Cardinalium pro tempore existens, jux- ta doctrinam Apostoli, ita sobriè, castè, ac pie vivat, ac non solum à malo, sed ab omni etiam specie mali ab- stineat, coram hominibus luceat, Deumque in primis operibus honorificet. Sint omnes vigiles, ac divinis officii, missarumque celebrationibus intenti, habeant- que capellas suas in loco honesto, prout facere consu- verant. Sitque eorum domus, familia, mensa, sup- pellexque non fastu, aut pompa, neque superfluis rebus, neque aliquo modo reprehensibilis, ne peccandi, ex- cendique modum licentia inde nascatur, sed ut aequum est, modestè & frugalitatis speculum tunc mereantur. Illis itaque sint contenti, quæ sacerdotalem præ se fe- rant modestiam, ac prælatos & quoscunque alios in- dignes viros ad Romanam Curiam venientes, benignè, honorificèque, tam publicè quàm privatim tractent, & apud nos & successores nostros gratiosè, liberaliter- que eorum negotia commendata suscipiant. Præterea ministerium indecorum Episcoporum, Prælatorumque in domibus non habeant, ne ceteris præesse institui, & sacro charactere insigniti, in villa descendant mini- stria, passimque pastoralis officii contemptum indu- cant. Eos itaque quos vel nunc habent, vel in posse-

rum sunt habituri, honorificè, ut fratres, ac juxta eorum- status concedentiam, tractent. Cumque Rom. Ponti- fici communi omnium Christi fidelium patri assistant, personarum acceptatores, vel advocatos eos fieri, valde- inconveniens est.

Propterea statuimus, ne partialitatem suscipiant ali- quam, neque Principum, aut communitatum, vel quo- rumcunque aliorum contra quempiam, nisi quantum ju- stitia & æquitas postulat, eorumque dignitas, & condi- tio requirit, promotores aut defensores fiant, sed à priva- ta omni passione sejuncti, sedandis & componendis inter- quoscunque litibus, omni diligentia vacent, incumbant- que, Principum, & quorumcunque aliorum ac præfer- tim pauperum, & religiosorum iusta negotia pio promo- veant affectu, oppressos & iniuste gravatos iuxta vires suas, & officii debitum adjuvent. Tituli sui loca, si præ- sentes in curia fuerint personarum, si verò absentes, per Vicarium idoneum semel saltem singulis annis visi- tent, clericos & populos Ecclesiarum titulo suo subje- ctarum, cum diligentia inquirent, vigilentque circa cul- tum divinum & bona dictarum Ecclesiarum, moresque in primis & vitam clericorum & parochianorum soler- ter explorent, eosque omnes & singulos ad rectè, hone- stè, & vivendum paterno moneant affectu. Pro augmen- to autem divini cultus, & salute animarum, quilibet Car- dinalis, vel in vita donet, vel in mortis articulo relin- quat suo titulo, quantum sit satis ad Presbyterum unum commode ibi sustentandum, vel si Ecclesia indigeat re- paratione, vel alia subventione, tantum illi relinquat, vel donet, quantum conscientia sua videbitur. Et cum- minimè deceat, affines, & consanguineos præsertim bene- meritum, & ope indigentes negligere, sed illis providere- justum & laudabile sit, non propterea tamen vel bene- ficiorum multitudine, vel Ecclesiasticis redditibus ita eos- impleri convenire arbitramur, ut ceteri damnum ex ha- jusmodi largitionis intemperantia patiantur, & inde- scandalum nascatur.

Statuimus itaque, ut Ecclesiarum bona temerè non ef- fundant, sed ea in piis & sanctis operibus exponant, quo- rum causa magni, & optimi redditus per sanctos Patres sta- tuti, & ordinati fuerunt. Volumus etiam, ut Ecclesiis eisdem Cardinalibus commendatis, etiam si Cathedralibus, Abbatialesve, aut Prioratus, vel quæcunque alia be- neficia Ecclesiastica fuerint, absque omni profus excu- satione procurent, ac omni conatu suo provideant debi- tè interiri: Cathedralibus dignos & idoneos Vicarios, seu sustentatores, prout consuetudo fuerit, cum digna & competenti mercede apponentes, reliquis autem suba commendatis Ecclesiis aut Monasteriis de iusto Clerico- rum, vel Capellanorum, seu religiosorum, aut Monacho- rum Deo sufficienter & laudabiliter servientium mune- re providentes, adificia quoque, possessiones, & jura qua- cunque in statu convenienti conservent, & diruta instau- rent, sicut ad bonorum prælatorum & commendatariorum officium spectat.

Idem ibidem.

Familia Cardinalium quo magis personis illustribus subsunt, ad cultum illustriore modestia evadere debent.

CAP. V.

Statuimus etiam, ut Cardinales circa numerum fami- liarium, equorumque, suis impensis aliendorum, usa- gna utantur circumspectione, ac diligenti providentia, ne majorem numerum quàm sua facultas, conditio, ac dignitas patiantur, habentes, luxus ac prodigalitatis vi- tio notari possint, nevé rursus avari, sordidique habe- antur, si in magnis & amplis redditibus paucissimis vi- ctum præbeant, cum domus Cardinalis patens hospiti- um, portusve ac refugium proborum & doctorum ma- ximè virorum, & pauperum nobilium honestarumque personarum esse debeat. Sint igitur circa modum

& numerum tenendi prudentes, ac de familiarium qualitate inprimis curiosi, ne ex alienis vitis turpem sibi contrahant infamiam notam, vulgoque obloquendi, calumniandi que iustas præbeant occasiones. Et cum maxime providendum sit, ut non solum coram Deo cui primam placere debemus, sed etiam coram hominibus opera nostra probentur, ut cæteris exemplo ad imitandum possimus esse, ordinamus ut quilibet Cardinalis se domus ac familiaris suæ optimum rectorem, præfectumque ostendat esse, tam circa ea quæ extrinseca omnibus apparent, quàm quæ intus latent abscondita. Habeat itaque eorum quisque Sacerdotes, & Levitas, honestis vestimentis indutos, attenteque provideat, ne quis in familia sua quoquo modo beneficiatus & in factis ordinibus constitutus, vestes portet versicolores, nec eo habitu utatur qui ordini Ecclesiastico parum conveniat. Quare in presbyteratus ordine constituti, vestes colorum quæ clericis à jure non prohibeantur, deferre debeant, usque ad talos saltem demissas & habentes dignitates in cathedralibus, & canonici etiam dictarum cathedralium, ac primam dignitatem in collegiatis habentes, & Cardinalium capellani Missas celebrantes, capitulum deferre in publico teneantur.

Scutiferis verò paulò supra talos concedantur, parafrenarii, quia in assiduo sunt motu, ministerioque funguntur laboriosiore, brevioribus, ac magis expeditis vestibus uti possint, etiam si fuerint clerici, dummodo in Presbyteratus ordine non sint constituti. Ita tamen, ut ab honestate non discedant, sed ita vivant, ut mores Ecclesiasticis suis ordinibus non discrepent. Reliqui verò clerici temperatè ac modeste omnia faciant, & tam ipsi clericis beneficiati, quàm in sacris ordinibus constituti, commam, neque barbam, non nutriant, neque mulas aut equos cum phaleris, ornamentisque ex velluto aut serico factis, habeant, sed ejusmodi rebus ex panno tantum, aut corio simpliciter utantur.

Paulus IV.

Lites & causa Cardinalium evocantur, & Pontifici decisioni referantur.

CAP. VI.

Lites & causas inter quoscunque sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales super quibusvis rebus & bonis, tam Ecclesiasticis quàm secularibus, vel quorumvis ordinum regularibus, coram quibusvis iudicibus, in quavis instantia, ac etiam in negotio executorio, vel restitutionis in integrum, quomodolibet vententes & pendentes, ad nos in eisdem statu & terminis, in quibus reperiuntur, advocamus, cognitionemque & decisionem illarum nobis reservamus, decisionemque & terminationem per nos super illis faciendam, appellacionem quacunque etiam alias de jure admittibili rejecta & postposita, standum, acquiescendum, & patienter omnino parendum & obediendum fore statuimus & ordinamus, ac similiter in titulis & causis, quæ de cætero inter eosdem Cardinales exoriri contigerit, observari volumus. Romæ 1555. 9. Ianuarii.

Leo Decimus, In Concilio Lateran.

Pompa funebri Cardinalium, quo sumptu perfolvi debeat.

CAP. VII.

Expensæ funebres Cardinalium computatis omnibus, centum & quinquaginta florenorum summam excedere non debent, nisi exequutorum providentia iustis allegatis causis ac rationibus, plus exponendum esse duxerit. Exequiæ & castrum doloris, prima & nona die fiant, infra octavam verò Missæ de more celebrentur.

^a Episcoporum domus (ait divus Hieronymus) omnium commune debet esse hospitium. Locus unum, aut duos, aut paucos recipiens, implet hospitium officium. Episcopus, nisi omnes receperit, inhumane est. Vide Can. 40. Apost. c. prohibetur. 23. dist. & Carthag. Synod. 4. c. cleric. de vita & honestate clericorum.

TITVLVS V.
DE ÆTATE ET QUALITATE
ordinandorum.

CAP. I.

Cum non deceat divino mysterio asserere ordinis dedecore a mendicare, aut secularem quicumque exercere, sacro Tridentino Concilio inter alia decretum fuit, ne quis deinceps ordinis secularis, quamvis alias moribus, scientiis, & exercitiis idoneus, ad sacros ordines promoveretur, nisi prout legitime constaret eam beneficium Ecclesiasticum, quod sibi ad vicium honestè sufficeret, pacificè possidere vel alias ordinari non posset, nisi juxta decretum Concilio de super editi formam & tenorem. Quam rem nulla in hujusmodi decreto religiosorum Clericorum mentio facta fuerit, ac propterea nonnulli, quos collectè accipimus, ceterorum ordinum religiosorum, Clericorum, vel Clerici, intra claustra monasteriorum, vel aliorum more regularium in communi viventes, nunquam, seu non nisi ad certum tempus profectum emittunt, & ex claustro exire, & dimittit secularem libere & licite possunt, religionis præsertim obsequio adire libere & licite possunt, & juxta dicti decreti titulum sufficiens beneficium, nec juxta dicti decreti rem ad sacros ordines se promoveri præstant, & nullis Episcopis passim promoveantur, ac quæ inde, nunquam illud inconueniens eveniat, ut sic quædam ex claustro exeuntes, & per seculum vagantes, vel mendicantes, vel fordidum quatum exercere, non sine nota dedecore, ac ordinis vilipendio, & quàm plurimum Christi fidelium scandalo cogantur. Nos igitur, in singulorum Dei ministrorum honorem, & deus (quærum jura nobis est) sinceris exoptamus studium, ut propriis & ex certa nostra scientia, de quibus plurimum in hac perpetuo valitura sanctione decretum, titulum de Clericis secularibus loquens ad tenorem, & singulos etiam cujuscuque ordinis Clericos religionis seculares, more religiosorum viventes, in communi non professos, harum serie extendimus, & ampliamus, ac religiosos, & aliis prædictis non professos, ut ad sacros ordines promoveri, nec non omnibus & singulis venerabilibus fratribus nostris Patriarchis, Archiepiscopis, & Episcopis, gratiam, & communionem sedis Apostolicæ habentibus, ut ordines ipsos hujusmodi religiosi persequantur, nisi observata forma dicti decreti, non contrate sanctæ obedientiæ, & sub indignatione nostræ penæ interdiciamus, & prohibemus, ac cetera facientes peccatum à præstatione talium nullatenus ipso jure suspendimus. Romæ Idibus Octobris.

TITVLVS VI.

DE FILIIS PRESBYTERORVM

Clemens VII.

Filii Presbyterorum beneficii, quibus eorum patres presbyteri, cuiusque dispensationi gratia intercedunt, non insistantur.

CAP. I.

Ad canonum conditionem non est debuit pertinere, cum statuta à se, vel prædecessoribus ad animarum Christi fidelium salutem, propter eorum abulum, qui successu temporum hominum succrescente, magis indies dignoscantur, se, quàm prodesse animaverit, ne ulterius obedi-

^a Cap. Diaconi sunt, circa med. 91. dist. Concil. Trid. 24. c. cap. 2. s. 9. 7. 6. plurimum.

leant, providere. Sanè postquam foeli. recor. Alexander Papa III. prædecessor noster, filios præsertim Sacerdotum in Ecclesiis paternis succedere prohibuerat, & easque nihilominus, media intercedente persona, filios ipsos habere disposuerat, cum passim Sacerdotes, ut Ecclesiis suis eorum filii potirentur fatagentes, in Alexandri prædecessoris huiusmodi dispositione consisti, Ecclesias suas, quas ad eorum pervenire filios gestiebant, in favorem personarum, quæ Ecclesias ipsas, etiam illarum possessione non habita, in ipsorum resignantium filios, ex fornicatione genitos, illico eorum resignare, ipsique filii Ecclesias ipsas, dispensatione super defectu naturalium, quem ex dictis Sacerdotibus resignantibus geniti patiebantur, etiam patris nomine expresso, obtenta, consequi hæcenus consueverint, profecto perniciosum semper, & abominabile, ac in gravem divinæ majestatis offensam tendere, videlicet, quòd ipsi Presbyteri eorum crimen, quod erat occultum, non sine turpitudine, ad inordinatum spuriorum filiorum amorem detegere non erubescerent.

Iudicavimus propterea, quòd ubi tempus, quòd omnia palam facit, & præsentium ratio quid in futurum cavendum sit, admoneret, merito movemur, & ad tollendum huiusmodi abusum, necessarium arbitrati sumus ejusdem Alexandri prædecessoris canonem corrigere potius, quam talia, cum tanto hominum scandalo tolerare. Habita igitur super his cum venerabilibus fratribus nostris S. R. E. Cardinalibus matura deliberatione, de eorum consilio & unanimi consensu, auctoritate Apostolica, tenore præsentium statumur & ordinamus, quòd de cætero filii Presbyterorum ex fornicatione nati, Ecclesias cathedrales, etiam metropolitanas, ac monasteria, quibus eorum patres præfuerunt, seu illa, & illas dignitates etiam majores, & principales personatus, administrationes & officia etiam curata, & electiva, & alia quæcunque beneficia Ecclesiastica cum cura & sine cura, secularia, & quorumvis ordinum regularia, quæ Presbyteri & clerici ac religiosi eorum patres in utrumque, vel commendam, aut administrationem tempus, seu in perpetuum aliquando obtinuerunt, nullo unquam tempore quoquo modo obtinere possint, nec cum eis super hoc dispensare intendimus. Et si quas dispensationes per nos concedi contigerit, tanquam per præoccupationem & contra mentem nostram, in concessas eis nullatenus suffragari, talesque dispensationes nostris volumus suffragari temporibus, & quod nobis licere non patimur, nostris successoribus indicamus. Romæ 1533. 3. Non. Junii.

TITVLVS VII.

DE BONIS ECCLESIE ALIENANDIS, VEL NON.

Paulus Secundus.

Bonorum Ecclesiasticorum alienatio, inconsulto summo Pontifici, & necessitate non urgente, nulla est.

CAP. I.

Ambitiose cupiditati, illorum præcipuè, qui divinis & humanis affectibus, damnatione postposita, immobilia & pretiosa mobilia Deo dicata, ex quibus Ecclesie, Monasteria, & pia loca reguntur, illustanturque, & eorum ministri sibi alimoniam vendicant, profanis usibus applicare, aut cum maximo illorum ac divini cultus detrimento, exquisitis mediis usurpare

^a Concil. 9. Tol. in cap. 10. graviss. animavit. Alexand. 3. part. 9. cap. 3. & in Concil. Lateranen. cap. 14. & ceteris à beneficiis suis, quibus olim patres præfuerunt, concord. concil. Trid. sess. 21. cap. 15.

presumunt, occurrere cupientes: omnium rerum & bonorum Ecclesiasticorum alienationem, omneque pactum per quod ipsum dominium, concessionem, hypothecam, locationem, & conductionem, ultra triennium, nec non infeudationem, vel contractum emphyteuticum, præterquam in casibus à jure a permisis, ac de rebus & bonis in emphyteum ab antiquo concedi solitis, & tunc cum Ecclesiarum evidenti utilitate, ac de fructibus & bonis quæ servando servari non possunt, pro instantis temporis exigentia, hæc perpetuò valitura constitutione fieri prohibemus, prædecessorū nostrorum constitutionibus, prohibitionibus & decretis aliis super hoc editis, quæ tenore præsentium innovamus, in suo nihilominus robore permanentis.

Si quis contra hujus nostre prohibitionis seriem de bonis & rebus eisdem quicquam alienare præsumperit, alienatio, hypotheca, concessio, locatio, conductio, & infeudatio huiusmodi nullius omnino sit roboris vel momenti: & tam qui alienat, quam is qui alienatas res & bona prædicta receperit, sententiam excommunicationis incurrat, alienanti verò bona Ecclesiarum, monasteriorum, locorumque piorum quorumlibet, inconsulto Roma. Pontifice, aut contra præsentis constitutionis tenorem, si Pontificali vel Abbatiali præfulgeat dignitate, ingressus Ecclesie sit penitus interdictus: & si per sex menses immediatè sequentes sub interdicto huiusmodi animo (quod absit) perseveraverit indurato, lapsis mensibus eisdem, à regimine & administratione suæ Ecclesie vel monasterii cui præfuit, in spiritualibus & temporalibus sit eo ipso suspensus. Inferiores verò prælati, commendatarii, & alii Ecclesiarum rectores beneficiati, vel administrationem quomodolibet obtinentes, prioratibus, præposituris, præpositatibus, dignitatibus, personatibus, administrationibus, officiis, canonicatibus, præbendis, aliisque Ecclesiasticis cum cura & sine, secularibus & regularibus beneficiis, quorum res & bona alienantur duntaxat, ipso facto privati existant, illaque abique declaratione aliqua vacare censentur: possintque per locorum ordinarios vel alios ad quos eorum collatio pertinet, personis idoneis (illis exceptis quæ propterea privata fuerint) liberè de jure conferri, nisi alias dispositioni Apostolicæ sedis sint specialiter aut generaliter reservata: & nihilominus alienate res & bona huiusmodi ad Ecclesias, monasteria, & loca pia, ad quæ ante alienationem huiusmodi pertinebant, liberè revertantur Rom. Cal. Martii. 1467.

Iulius Tertius, Simoni de Fuceo, & Ioanni Baptista, Cardinalibus.

Alienationes contra formam à Paulo II. præscriptam factas, revocantur.

CAP. II.

Indemnitati Ecclesiarum, ut ex debito nostri pastoralis officii tenemur, volentes providere, circumspeditioni vestræ, quorum eximia integritas, singularis prudentia, exacta diligentia, & in rebus gerendis dexteritas, ac aliarum præclararum virtutes, veteris experientie documento nobis: iam dudum cognita sunt, per præsentem committimus, & mandamus, quatenus per vos seu alios, quos ad hoc cum simili aut limitata potestate duxeritis deputandos, vocatis prout vobis videbitur, bonorum male alienatorum, contra formam l. constitutionis per fact. recorda. Paul.

^a Iure conceditur certis urgentibus casibus necessitati, & majori utilitati alienatio. Cor. in 2. volum. consecrat. 8. Barb. in 1. volum. consecrat. 6. in 2. colu. & seq. Ludovic. Roman. conf. 36. Villegat. de rebus Ecclesie. in al. alienat. b. Dno copulaturū requirunt, videlicet, formam, id est, silentiam, & justam causam alienandi. c. 1. de rebus Ecclesie non alienand. in 6. gl. in verb. redire. in c. 1. extr. de in integ. resusit.

eorumque p[re]sules, & rectores nunc pro tempore existentes ullo unquam tempore p[re]missis se opponere, aut ab illis reclamare, vel beneficium restitutionis in integrum, sub l[es]ionis, vel alio quocunque p[re]textu petere, vel imperato uti non possentque debere. Romæ n. Calend. Ian. 1540.

Paulus Quartus.

Bonorum Ecclesiasticorum alienationes ipsi Ecclesie & p[ro]p[ri]o eius damnus & inuoluntate iniuriarum afferentes, annullanda & reuocanda sunt.

CAP. IV.

Rerum & bonorum Ecclesie illicitas alienationes conuenticibus oculis pertransire nequantes, quinimo cupientes eis, quantum cum Deo possumus, opportunum remedium adhibere, & ex certa nostra scientia, ac de Apostolica potestatis plenitudine, omnes & singulas alienationes, & in emphyteusim, seu censum perpetuum, aut tertium, vel aliam generationem, seu hominis vitam, aut aliud tempus ultra triennium locationes, vel concessiones, seu permutationes, hypothecas, & obligationes, de quibusvis castris, terris, oppidis, civitatibus, & locis, aut aliis bonis immobilibus, seu rebus & iuribus, tam spiritualibus, quam temporalibus, eiusdem Romanæ, & quarumcunque cathedralium, etiam metropolitanarum & aliarum Ecclesiarum, necnon monasteriorum, domorum, & aliorum regularium locorum, & quorumvis beneficiorum Ecclesiasticorum, cum cura & sine cura, secularium & quorumvis ordinum regularium, necnon hospitalium, & aliorum piorum locorum quorumlibet, per quoscunque etiam Romanos Pontifices, p[re]decessores nostros, seu eorum auctoritate, vel mandato Camerarios suos, & clericos Cameræ Apostolicæ p[re]sidentes, ac quosvis Ecclesiarum, Monasteriorum, & domorum p[re]latos, & beneficiarios, necnon hospitalium, & aliorum regularium, & piorum locorum rectores, cuiuscunque dignitatis, status, gradus, ordinis, & conditionis existentes, etiam si Cardinalatus honore pollerent, in damnum Ecclesie, seu non seruatim solennitatibus à iure requisitis, aut aliis nulliter hætenus factas, & contractus superinde sub quibusvis formis, & verborum expressionibus habito & celebratos, etiam si iuramento ualidi existant, & quantumvis longa temporis p[re]scriptione robur sumptisse dici possint, ac ipsius Romanæ Ecclesie favorem aut commodum concernant, eorum omnium tenores, ac si de verbo ad verbum inferrentur p[re]sentibus, pro expressis habentes, Apostolica auctoritate, tenore p[re]sentium rescindimus, irritamus, cassamus, & annullamus, ac viribus omnino euacuamus, ac pro rescissis, irritis, cassis, & nullis, ac penitus infectis haberi volumus. Ipsosque deinceps ad castra, terras, oppida, civitates & loca occupata, ac bona, res, & iura p[re]dicta Rom. & cathedralibus, etiam metropolitanis, ac aliis Ecclesiis, necnon monasteriis, domibus, hospitalibus, & beneficiis, ac regularibus, & piis locis relaxandum, & destructibus, tam hætenus perceptis, quam in posterum percipiendis realiter satisfaciendum teneri, & ad id cogi & compelli posse omnibus iuris remediis. Romæ Prid. Idus Iul. 1555.

Pius IV.

Romana Ecclesia & Camera Apostolica bona alienata, in illius damnus aut sine p[ar]te valoris recompen[s]a, vel necessitate, seu euidenti utilitate, pro non alienatis habeantur & restituantur.

CAP. V.

Venditiones, cessiones, infeudationes, locationes, donationes, permutationes, hypothecas, concessionem, & alias omnimodas alienationes & contractus, quæcumque, quotuncunque, & qualescunque, ac in quorumvis

Principum ac Cardinalium, Patriarcharum, & aliorum P[re]latorum favorem vel eorum contemplatione p[re]decessores nostros, ac nos, & sedem p[re]fatam, necessitate, vel euidenti utilitate sedis huiusmodi id non exigente, seu sine aliqua vel saltem minimè correctiva neque competenti recompen[s]a factos, & concessos, ac confirmatos, & approbatos, etiam si quantumvis longissima temporis p[re]scriptione robur sumptisse dici possint, auctoritate Apostolica tenore p[re]sentium perpetuè reuocamus, rescindimus, cassamus, irritamus, annullamus, ac viribus omnino vacuamus. Declarantes venditiones, cessiones, infeudationes, locationes, donationes, permutationes, hypothecas, concessionem, & ceteras alienationes p[re]missas nequaquam tenuisse, nec tenere, nullumque emporibus, cessionariis, feudatariis, locatariis donatariis, aliisque rerum ipsarum detentoribus nec aliquem possidendi titulum per eas quæsitum esse, nec eisdem Ecclesie, sedi, & Camera p[re]iudicium afferre potuisse. Ac civitatum, terrarum, & aliorum locorum eorundem habitatores, vasallos, & subditos, dictis illorum detentoribus nullum vasallagii, fidelitatis, vel subjectionis, aut aliud jus vel obedientiam alienationum huiusmodi, vel etiam iuramenti per eos illis p[re]stiti, quod etiam eis harum serie relaxamus, p[re]textu debere, aut illis astrictos esse. Quinimo detentores ipsos ad eadem civitates, terras, castra, oppida, & loca sedi & Camera p[re]fatis realiter, & cum effectu restituenda, & relaxanda, ac eorum detentores ad fructum inde post obitum concedentis hætenus perceptorum, & in posterum percipiendorum, restitutionem in utroque foro omnino teneri, & ad id etiam sententis, censuris & p[re]missis Ecclesiasticis, ac etiam pecuniariis, necnon privationis quorumcunque aliorum feudorum Ecclesiasticorum per eos etiam legitime obtentorum, & inhabilitatis ad illa aliq[ui]q[ue] deinceps obtinenda, ac aliis iuris & facti remediis cogi & compelli posse. Ac decernentes p[re]sentes vim perpetuè legis habere, neq[ue] de nullitatis vitio seu intentionis nostri vel alio quovis defectu notari seu impugnari posse, sed illas omni exceptione remota, validas & efficaces fore, suosq[ue] plenarios & integros effectus sortiri, & inuoluntate observari. Rom. 15. Cal. Decemb. 1565.

Pius V.

Infeudationem & alienationem bonorum Ecclesie per seculares & mediatores excommunicantur.

CAP. VI.

Traçtantes, consulentes, aut aliis verba facientes de infeudationibus aut alienationibus a de civitatibus & locis immediatè ad nos & sedem Apostolicam spectantibus & pertinentibus, etiam devolutis, etiam in feudum communiter & pluries dari solitis, sive ex causa permutationis, aut aliis quomodolibet, etiam contemplatione meritum erga sedem p[re]fatam, aut sub p[re]textu necessitatis, vel euidenti utilitatis faciendis, seu de postulandis à nobis & sede p[re]fata quibusvis personis cuiusvis dignitatis, in Ducem, Vicarios, Gubernatores seu quemvis alium titulum ad vitam, vel in perpetuum, vel longum tempus, civitatum, oppidorum, artium & locorum p[re]dictorum, ac propterea de eligendis oratoribus ad nos & successores nostros super p[re]missis, vel eorum occasione mittendis proponentes, tam ipsi quam oratores, munus huiusmodi recipientes, aut alii quicunque alienationes per se vel alium seu alios iniquantes vel suadentes, eo ipso sententiam incurrant excommunicationis, & sedis Apostolicæ rebelles etiam in primo capite læsæ maiestatis, & proditores civitatum & lo-

a Spec. in tit. de emphyteus. §. nunc verò aliqua, vers. 114. prope fin. Bald. in l. cum verum. C. de fideicom. Barto. in l. ex diverso. §. etiam in gloss. ubi ea, qua. sol. mac. in l. quod dicitur. ff. de verb. oblig. 12. q. 2.

phorum Columbum, virum utique dignum & plurimum
 commentandum, ac tanto negotio aptum, cum navigiis
 & hominibus ad similia instructis, non sine maximis la-
 boribus & periculis ac expensis destinasti, ut terras fir-
 mas & insulas remotas & incognitas hujusmodi, per ma-
 re, ubi haecenus navigatum non fuerat, diligenter in-
 quireret: qui tandem (divino auxilio) facta extrema di-
 ligentia in mare Oceano navigantes terras insulas remo-
 tissimas, & etiam terras firmas, quae per alios haecenus re-
 pertae non fuerant, invenerunt, in quibus quam plurimae
 gentes pacifice viventes, & ut asseritur, nudi inceden-
 tes, nec carnis vescentes, inhabitant, & ut praefati nun-
 cii vestri possunt opinari, gentes ipsae in insulis & terris
 praedictis habitantes, credunt unum Deum creatorem in
 coelis esse, ac ad fidem catholicam amplexandum, & bo-
 nis moribus imbuendum satis apti videntur, spesque ha-
 betur, quod si erudirentur, nomen Salvatoris Domini
 nostri Iesu Christi, in terris & insulis praedictis fateren-
 tur, ac praefatus Christophorus in una ex principalibus
 insulis praedictis, jam una in turri satis munita, in qua
 certos Christianos, qui secum iverant, in custodiam, & ut
 alios insulas ac terras firmas, remotas & incognitas in-
 quireret, posuit, construi & edificari fecit: in quibus
 quidem insulis & terris jam repertis aurum, aromata,
 & aliae quamplurimae res pretiosae diversi generis & di-
 versae qualitates repertiuntur, unde omnibus diligenter,
 & praesertim fidei Catholicae exaltatione & dilatione
 (prout decet catholicos Reges & Principes) consideratis,
 more progenitorum vestrorum clarae memoriae Regum,
 terras firmas & insulas praedictas, illarumque incolas &
 habitatores vobis, divina favente clementia, subicere, &
 fidem catholicam reducere proposuisti. Nos igitur hu-
 jusmodi vestrum sanctum & laudabile propositum plu-
 rimum in Domino commendantes, accipientes, ut illud
 ad debium finem perducatur, & ipsum nomen Salvato-
 ris nostri in partibus illis inducatur, hortamur vos quam-
 plurimum in Domino, & per sacri lavacri susceptionem,
 qua mandatis Apostolicis obligati estis, & viscera miseri-
 cordiae Domini nostri Iesu Christi attendere requirimus, ut
 cum expeditionem hujusmodi omnino prosequi & ab-
 sumere proba mente orthodoxae fidei zelo intendatis,
 populos in hujusmodi insulis & terris degentes, ad Chri-
 stianam religionem suscipiendum inducere velitis & de-
 beat, nec pericula nec labores ullo unquam tempore
 vos deterreat, firma spe fiduciaque conceptis, quod De-
 us omnipotens conatus vestros feliciter prosequetur. Et
 ut tanti negotii provinciam Apostolicam gratia largitate
 donati, liberius & audacius assumatis, motu proprio, non
 ad vestram vel alterius, pro vobis super hoc nobis oblata
 petitionis instantiam, sed de nostra mera liberalitate, &
 ex certa scientia, ac de Apostolicae potestatis plenitudine,
 deterrae & detegendas versus occidentem & meridiem
 fabricando & construendo unam lineam à Polo Arctico
 scilicet Septentrione, ad Polum Antarcticum scilicet me-
 ridiem, seu terra firmam, & insulas inventae & inveniendae
 sint versus Indiam, aut versus aliam quamcunque par-
 tem, quae linea distet à qualibet insularum, quae vulgari-
 ter nuncupatur, *de los Azores y cabo verde*, centum leucis
 versus occidentem & meridiem, ita quod omnes insulae,
 & terra firma reperta & repertienda, deterrae & detegendae,
 à praefata linea versus occidentem & meridiem per
 alium Regem aut Principem Christianum non fuerint ac-
 tualiter possessae usque ad diem nativitatis Domini nos-
 tri Iesu Christi proximi praeteritum, à quo incipimus
 praesens millesimum quadringentesimum nonagesimus
 tertius, quando fuerunt per nuncios & Capitaneos ve-
 stris inventae aliqua praedictarum insularum, & auctori-
 tate omnipotentis Dei, nobis in beato Petro concessa, ac
 Vicariatus Iesu Christi, qui fungimur in terris, cum omni-
 bus illarum Dominiis, civitatibus, castris, locis & villis,

juribusque & indictionibus ac pertinentiis universis, vo-
 bis, haeredibusque & successoribus vestris (Castellae &
 Legionis Regibus) in perpetuum tenore praesentium do-
 namus, concedimus & assignamus, vosque & haeredes
 ac successores praefatos illarum dominos, cum plena, li-
 bera & omnimoda potestate, auctoritate & jurisdic-
 tione, facimus, constituimus & deputamus: decernentes ni-
 hilominus per hujusmodi donationem, concessionem &
 assignationem nostram nulli Christiano Principi, quia-
 cunque praefatas insulas & terras firmas possiderit usque
 ad dictum diem Nativitatis Domini nostri Iesu Christi,
 jus quaxitum, sublatum intelligi posse aut auferri debere.
 Et insuper mandamus vobis in virtute sanctae obedi-
 entiae (ut sicut poslicemini, & non dubitamus pro vestra ma-
 xima devotione & regia magnanimitate, vos esse factu-
 ros) ad terras firmas & insulas praedictas, viros probos
 & Deum timentes, doctos, peritos & expertos, ad in-
 struendum incolas & habitatores praefatos in fide catho-
 lica, & bonis moribus imbuendum destinare debeatis,
 omnem debitam diligentiam in praemissis adhibentes, ac
 quibuscunque personis, cujuscunque dignitatis, etiam
 imperialis & regalis status, gradus, ordinis vel congre-
 gationis sub excommunicationis latente sententiae poena, quam eo
 ipso, si contra fecerint, incurrant, districtius inhibemus,
 ne ad insulas & terras firmas, inventas & inveniendas,
 deterrae & detegendas, versus occidentem & meridiem,
 fabricando & construendo lineam à Polo Arctico ad Po-
 lum Antarcticum, sive terra firmae & insulae inventae &
 inveniendae sint versus Indiam, aut versus aliam quam-
 cunque partem, quae linea distet à qualibet insularum,
 quae vulgariet nuncupatur, *de los Azores y cabo verde*,
 centum leucis versus occidentem & meridiem, ut praef-
 ferunt, pro mercibus habendis, vel quavis alia de causa
 accedete praesumant absque vestra ac haeredum & suc-
 cessorum vestrorum praedictorum licentia speciali. Non
 obstantibus constitutionibus & ordinationibus Aposto-
 licis, ceterisque contrariis quibuscunque. In illo à quo im-
 peria & dominationes ac bona cuncta procedunt confi-
 dentes, quod dirigente Domino actus vestros, si hujus-
 modi sanctum & laudabile propositum prosequamini, brevi
 tempore cum felicitate & gloria totius populi Christiani,
 vestri labores & conatus exitum felicissimum conse-
 quentur. Romae 4. Nonas Maji. 1493.

TITVLVS X.
 DE BENEFICIORVM COLLATIO-
 ne & impetratione.

Julius II. In Concilio Lateranensi.
*Beneficiorum aut dignitatum tam regularium quam secularium
 administrationem neglecta expeditione literarum Apostolicarum,
 aut illis non expeditis suscipere, fraudis est restitutori fructus
 non obnoxia.*

CAP. I.
Romani Pontificis cum inspecta providentia ad ea
 libenter intendit, per quae animarum periculis,
 Ecclesiarum & Monasteriorum dispendiis obvie-
 tur, Cameraque Apostolicae (cui diversa impensarum o-
 nera, pro Ecclesiae Romanae statu conservando, quotidie
 incumbunt) indemnitati debite provideatur. Cupien-
 tes igitur, ne provisiones, concessionem & gratiae Aposto-
 licae sedis, & praecipue quae à nobis emanarunt, & pro
 tempore emanabunt, diu maneat in suspensio, sed per-
 fectè ad actum juxta Apostolicas constitutiones, dedu-
 cantur. Et ne Ecclesiarum, Monasteriorum, & Eccle-

a Simili, in repetitio in verb. Gratia, debita forma gratia-
 rum literi non expeditis, sub poena excommunicationis & privationis
 Ecclesiarum & beneficiorum, nemo se intromittere debet admini-
 strationi eorundem.

fiasticarum dignitatum praelati quicumque, seu commendararii & administratores, absque titulo & literis Apostolicis in animarum suarum periculum regimini & administrationi eorundem se ingerere, aut alias illis se immiscere praesument, praesenti constitutione perpetuo valitura declaramus, quod constitutiones Bonifacii, Alexandri. Pii, & Innocentii, praedecessorum nostrorum iuxta illarum tenores perpetuis temporibus inviolabiliter observentur, quoad poenas & censuras etiam privationis in eis expressas. Dat. Rom. 5. Cal. Aug. Pontif. nostri an. 2. Dom. 1505.

Pius Quintus, In Concilio Tridentino.

Parochialium Ecclesiarum collationes extra formam à Concilio Tridentino praescriptam facta nullius sunt effectus aut juris.

CAP. II.

Statuit Synodus Tridentina a ut occurrente vacatione parochialium Ecclesiarum etiam generaliter vel specialiter, etiam vigore indulti in favorem sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalium, aut alias quomodolibet reservatae vel affectae, debeat Episcopus habita notitia vacationis Ecclesiae, si opus fuerit, idoneum in ea Vicarium cum congrua eius arbitrio fractionum portionis assignatione constituere, qui onera ipsius Ecclesiae sustineat, donec ei de Rectore provideatur, & deinde Episcopus, & qui jus patronatus habet, intra decem dies, aut aliud tempus ab Episcopo praescribendum, aliquos clericos ad regendum Ecclesiam idoneos, examinatoribus juxta formam ejusdem Synodi deputatis, nominet, & non nisi ab eisdem examinatoribus per cursum aliorum examinatorum etiam tanquam magis idoneo ab Episcopo iudicato & electo de ecclesia provideatur: alias provisiones seu institutiones omnes praeter formam praedictam factae, surreptitiae censentur. Sed quoniam res humanae semper in deterius prolabantur, nisi sit qui eas retineat, ac debite executioni demandet, & verendum sit, ne propter constitutionum hujusmodi transgressionem, maximi abusus orientur: nos ad quorum notitiam non sine gravi nostra molestia pervenit, nonnullos ex venerabilibus fratribus nostris, Archiepiscopis & Episcopis, occurrente vacatione parochialium ecclesiarum, eas nullo aut minus rite servato examine, praesertim illo, quod per concursum fieri debet ex Concilio Tridentino, vel etiam rite servato, personis minus dignis, carnalitatibus aut alium humanae passionis affectum, non rationis iudicium sequentes, contulisse & de eis provididisse, volentes quantum cum Deo possumus hujusmodi ac etiam futuris periculis occurrere, eorundem praedecessorum nostrorum constitutiones praefatas etiam innovando, auctoritate Apostolica tenore praesentium omnino & singulas collationes, provisiones, institutiones & quasvis dispositiones parochialium ecclesiarum ab eisdem Episcopis & Archiepiscopis ac quibusvis aliis collatoribus, tam ordinariis quam delegatis S. R. E. Cardinalibus, ac sedis Apostolicae Legatis, vel nuntiis, praeter & contra formam ab eodem Concilio Tridentino, praesertim in examine per concursum faciendo praescriptam, factas aut in futurum faciendas, nullas, irritas, ac nullius roboris, vel momenti fore, & esse, nullumque provisis jus, aut titulum etiam coloratum possidendi praebere, & parochiales ecclesias hujusmodi, ut prius ante collationes hujusmodi vacabant, ex nunc vacare statuimus, decernimus, & declaramus, easque omnes pro tempore sic vacantes nostrae & sedis Apostolicae, seu eorum quibus jus conferendi eas, praeterquam Episcopis, & Archiepiscopis, qui curam dicti examinis juxta decretum Concilii habere debent, competet, dispositioni reservamus. Insuper ne parochiales Ecclesiae diu in suspensio ma-

neant in maximum animarum periculum, quatenusque parochialium Ecclesiarum, quarum quae pro tempore vacant, ad Episcopos, Archiepiscopos, primates & Patriarchas, & quosvis alios ordinarios collatores in mentibus ordinariis collatoribus, etiam per alios regulas assignatis provisio & collatio spectet & pertinet quibus idem Episcopi & ordinarii praedicti intra terminum spatium à die vacationis eorundem parochialium examine juxta formam Concilii Tridentini praescriptam provideant, ac illarum etiam, quarum collationes, & deest sedi generaliter vel specialiter & ex causa reservatae seu affectae existunt, aut alias ex causa sedis Apostolicae competunt, ad quas occurrente vacatione Episcopi & Archiepiscopi praesenti personae examine, concursu multo habito, juxta dicti Concilii Tridentini formam approbatas, & magis idoneos elegerint, aut electas nobis, vel successoribus nostris aut iis ad quos collatio spectabit, pro collatione habenda intra quatuor mensium spatium à die illius vacationis non significaverint, nec non parochialium ecclesiarum similium, qui juris patronatus Ecclesiarum, vel aliorum seu clericorum & laicorum simul patroni, & praesentatus intra tempus eisdem patronis, & improprium praevio examine juxta formam dicti Concilii approbatus petatur, institutioque ipsa per duos menses praesentationis dilata fuerit, collationem, provisionem, institutionem, ac omnimodam dispositionem non ipsi sedi, ac personae indulta hujusmodi conferenda, providendi, seu instituendi obtinentibus respectandam, data tamen in parochialibus jure patronatus optione ipsi patronis, ut si in futuro ad ordinem spectabit, ipsi ordinarii illam facere negligenter, & contra dictos duos menses differentibus, postquam hujusmodi institutione obtinenda habere recurrant ad metropolitanum, vel viciniorum ordinariis, & ad sedem Apostolicam. Prohibentes etiam eisdem ordinariis, & eisdem decem diebus prorogare a decessu, ne praesentibus, Districtus inhihentes, ne quis praeter Romanos Pontifices, aut alios indulta hujusmodi obtinentes, ut praesentatur, quacunque sit super hoc auctoritate manuum, de hujusmodi beneficiis sic reservatis (ut praesentatur) & de iure, vel circa illa etiam per viam permutations, vel alia renovare quoquo modo praesumat.

Idem ibidem.

Reclamare possunt electioni minus idoneae in Ecclesiis parochialibus licita appellations.

CAP. III.

VT non solum dignis, sed magis idoneis repetitis juxta Concilii decretum parochiales ecclesiae conferantur, volumus & decernimus, quod si Episcopus minus habilem, posthabitis magis idoneis, elegerit, postquam si rejecti fuerint à mala electione hujusmodi ad metropolitanum, vel si ipsi eligens metropolitanus, aut metropolitanus fuerit, ad viciniorum ordinariis, seu metropolitanum & sedis hujusmodi delegatum, aut aliis ad ipsam sedem Apostolicam appellare, ac praesentatum ad novum examen coram ipso appellationis iudice, & eius examinationibus provocare, & confitro de prioris eligentis inordinabili iudicio eorum revocato, parochialis auctoritate non per eundem iudicem appellationis auctoritate non (quatenus collatio ad Episcopum à quo appellatum est, spectaret) conferatur, alias eidem magis idoneo iudicem appellationis approbato conferendus remittatur ad eum, ad quem collatio, provisio, vel institutio spectabit. Hac tamen appellatio interposita interim non impediatur, aut suspendatur, quo minus electio per ordinariis primo loco facta interim debite demandetur & execute-

a Concil. Trident. sess. 23. capit. 1. c. dudum. ext. de elect. c. licet canon. in 6. eod.

ni, & provisus ab eadem ecclesia causa appellationis hujusmodi dependente, non amoveatur. Et, si qui à sententia per iudicem appellationis lata duxerit appellandum, is tunc ad sedem ipsam Apostolicam appellabit. Si fecerit in præmissis omnibus & singulari actum aut attentatum fuerit, irritum decernimus, & inane.

Paulus Quartus.

Beneficii cuiusvisque impetratio, qua suppositam dolo malo in examine prodit personam, & conditione quavisque pacificatur questus aut privati iuris gratia, est falsa, est & irrita.

CAP. IV.

Fraudibus & dolis, ac heresi simoniace quantum cum Deo possumus, efficaciter occurrere volentes, Apostolica auctoritate, tenore præsentium statuimus, & ordinamus, atque decernimus, quòd de cætero omnes & singuli, qui occasione beneficiorum obtinendorum se alios esse simulaverint, & tanquam tales se in examine supposuerint, aut beneficia pro personis id ignorantibus, seu pro se, vel pro aliis cum a oblatione alicujus pensionis annuat, aut pro aliis, cum spe pensionem annuam, aut alius quantumvis modicum temporale commodum ab eis consequendi, vel pro se ipsis principaliter, animo & intentione ea postmodum in favorem aliorum, etiam quantumvis idoneorum, & benemeritorum, cum simili pensione, aut commodo, aut etiam sine eo resignandi obtinere procuraverint, cuiuscunque status, gradus, ordinis & conditionis existant, etiam si Episcopali, aut alia majori dignitate ecclesiastica, vel Cardinalatus honore, seu mundana, etiam Regia, Ducali, aut Marchionati præminentia præfulgeant, excommunicationis & anathematis, ac maledictionis æternæ sententiam, à qua nisi à nobis, aut Romano Pontifice pro tempore existente, præterquam in mortis articulo constituti, absolvi nequeant, nec non privationis omnium & singulorum beneficiorum Ecclesiasticorum, cum cura & sine cura, secularium, & quorumvis ordinum regularium per eos in titulum, vel commendam, aut alias quomodolibet obtentorum, & inhabilitatis ad illa, & alia in posterum obtinenda poenam eo ipso absque alia desuper facienda declaratione incurrant, ita ut constituto solum summarie & extrajudicialiter, quòd ipsi contra tenores præsentium, aliquid fecerint, per curiam causarum Camera Apostolicæ generalem adiutorem, seu viceadiutorem, vel ejus locum tenentem, pro talibus, & ut tales publicari possint. Et nihilominus, sicut præfertur, obtenta provisiones, & commenda, atque dispositiones, nulla sint, irritæ & inanes, nullumque jus alicui in ipsis beneficiis vel ad illa tribuant, & ab aliis liberè impetrentur. Volumusque præfens decretum etiam quoad Monasteria monialium, & alia beneficia per moniales aut alias mulieres obtineri solita, locum habere.

Iulius Tertius.

Qui retinet aut possidet beneficia Ecclesiastica priusquam Apostolice literæ sui possessionem probetur, beneficiis illis privantur, & ad alia obtinenda perpetuo sunt inhabiles.

CAP. V.

Iulius Papa tertius, cui nuper innotuit, quòd licet alias sæcl. recor. Greg. X. b. sanciverit, quòd nullus extunc de cætero administrationem dignitatis ad quam electus esset priusquam celebrata de ipso electio confirmaretur, sub Oeconomatus vel procuratoris nomine, aut alio de novo quæsito colore in spiritualibus vel temporalibus per se vel per alium, pro parte vel in totum, gerere vel recipere, aut illis se immiscere præsumeret, o-

mnestillos, qui secus fecissent, iure si quod illis per electionem quæsitum foret decernens eo ipso privatos. Sanctiones ipsas ad inferiora beneficia Ecclesiastica quæcunque & quomodocunque qualificata amplians & extendens, hac sua perpetuo valitura constitutione statuit & ordinavit, quòd omnes & singula personæ Ecclesiasticæ, tam seculares, quàm quorumvis ordinum regulares, cuiuscunque status, gradus, ordinis, vel conditionis existant, etiam si Episcopali, vel Archiepiscopali, aut Patriarchali, vel alia majori dignitate præfulgeant, quòd de cætero literis, super dispensatione retinendi beneficia per eos antequam promoveantur, aut eorum electiones confirmantur obtenta, eis per sedem eandem pro tempore concessis minime confectis, beneficia ipsa retinere, aut possessionem alicujus, seu aliquorum beneficiorum Ecclesiasticorum, cum cura vel sine cura, secularium vel quorumvis ordinum regularium, quæcunque & qualitercunque qualificatorum, eisdem auctoritate Apostolica conferri, seu commendari, aut in eorum favorem & commodum uniri, seu alias disponi concession. literis Apostolicis super collatione, seu commenda, aut unione, seu alia dispositione hujusmodi non expeditis per se, vel per alium, seu alios ejus nomine, etiam supplicationum seu sumptorum vel transumptorum hujusmodi, aut collationum eis postmodum de ipsis beneficiis, tanquam etiam tunc certo modo in supplicatione. expresso vacantibus, ordinaria vel alia quavis auctoritate factam, prætextu, apprehendere præsumperint, aut per alios apprehensam, ratam & gratam habuerint, ipsorum beneficiorum non possessores, sed meri & nudi detentores ac violenti, & sine aliquo titulo in eis intrusi censeantur, & pro talibus habeantur & reputentur, nec fructus suos faciant, sed ad illorum restitutionem, ut præfertur, teneantur, & obligati existant, constitutiones seu dictæ cancellariæ regulæ de annali & triennali possessore in illis locum non habeant, nec eisdem detentoribus, & intrusis in aliquo suffragentur, quinimò beneficia per eos tempore promotionis suæ, aut eorum electionis, confirmationis, obtenta, literis super dispensatione ea retinendi sibi concessa non expeditis retinentes, aut possessionem beneficiorum literis Apostolicis super illis non confectis apprehendentes, seu per alios apprehensam ratam & gratam habentes, beneficia sic retenta, aut apprehensa, & omne jus, quod in illis, vel ad illa pro tempore quomodolibet habuerint, eo ipso amittant, illisque & illo privari, ac ad illa de cætero obtinenda perpetuo inhabiles, nec illa ulterius, & prætextu novi tituli aut novæ commendæ vel unionis, sed alterius dispositionis, etiam Apostolica auctoritate facta assequi valeant, sed beneficia ipsa tanquam de jure & facto vacantia aliis conferri, seu commendari, & per quosvis tam ab eorum ordinariis collatoribus, quàm à sede prædicta liberè impetrari possint, & si beneficia ipsa litigiosa fuerint, colligantes in omni jure, & ad omne jus quod beneficia retinentibus, aut possessionem apprehendentibus hujusmodi in eisdem beneficiis, vel ad illa quomodolibet competeat, aut competere poterat, eo ipso absque aliquo juris aut hominis ministerio surrogentur & surrogati esse censeantur, ac in eorum favorem causa desuper pendens advocata, & lis extincta fuisse, & similiter esse censeantur. Quodque de cætero supplicationes, etiam manu nostra, & motu proprio signatæ, nisi habuerint clausulam, quòd eorum sola signatura sufficiat, nullam aliam quam per literarum super illis conficien. fidem aut probationem faciant, seu præsentent, nec illa eis in aliquo alio casu fides adhibeatur aut adhiberi possit.

Leo Decimus, in Concilio Lateranensi.

Pluralitatis beneficiorum exercitissimus abusus extinguatur.

M M m m 3

^a Beneficiorum impetratio libera esse debent, & ab omni contentione aliena. Cravet. consil. 122. Natta consil. 293. mon. 2. lib. 2. Rebuffus in præxi benef. titul. quos modis beneficia acquir. num. 4. b. cavarissa. q. de Elect. & elect. potest. in 6.

unus regressus seu accessus ad Patriarchalem, seu metropolitanam, vel aliam cathedralem ecclesiam concedi possit. Et qui ex eisdem Cardinalibus ad praesens regressum seu accessum ad plures cathedrales Ecclesias habent, si praesentes in curia existunt, infra quindecim dies, si vero extra eam in Italia degunt, infra unum, reliqui vero in Gallia, Germania, aut Hispania commorantes, infra duos menses proxime futuros unam ecclesiam cathedralem, ad quam vigore regressus seu accessus sibi ad illam concessi, in illius eventum regredi seu accedere malint eligere & nominare, electionemque & nominationem huiusmodi manu propria subscripam, & suo munitam Senecallo, seu custodi Cancellaria Apostolicae, per eum in quinterno ipsius Cancellariae de verbo ad verbum describendam transmittere, ac postquam regressus seu accessus praedicto locus fuerit, infra unum mensem extunc computandum, si alteri ecclesiae cathedrali praesuerint, aut aliam ecclesiam cathedralem in administrationem obtinuerint, eam vel aliam ad quam regressum seu accessum habuerint in manibus Romani Pontificis pro tempore existentis, absque ulteriori sibi desuper concedendo regressu vel accessu, ne haereditariam possessionem ipsius ecclesiae usurpare vellediderint, realiter & cum effectu dimittere omnino debeant: quod si non dimiserint, ambae ecclesiae ipso vacent, & utriusque earum de praeside idoneo per ipsum Romanorum Pontificem provideri possit. Revocans, cassans, & annullans exnunc omnes & singulos regressus & accessus ipsi Cardinalibus ad quamcunque, praeterquam per eos, ut praefertur, eligendam & nominandam cathedralem ecclesiam, sub quibuscunque tenoribus & formis, ac cum quibusvis efficacissimis, etiam motus proprii, & certa scientia, ac plenitudinis potestatis clausulis, irritantibusque, & aliis decretis quomodolibet concessis, ac decernens exnunc irritum & inane, quicquid illorum praeteritum contra praemissa scienter vel ignoranter contigerit attentari. Et licet decretum ipsum per infra scriptum Secretarium nostrum eisdem Cardinalibus alta & intelligibili voce indictio consistorio lectum & publicatum fuerit, quia tamen postmodum recognovimus per illud inconvenientibus, quae occasione regressuum & accessuum huiusmodi contingunt, praesertim in eo, quod facultatem tribuunt possessionem, seu quasi, regiminis & administrationis ecclesiarum sub ipsi regressibus comprehendarum propria auctoritate apprehendendi, plene provisum non esse, cum sepius possessionem huiusmodi etiam inficio Romano Pontifice, ad quem ecclesiarum omnium universalis pertinet cura, apprehendant. Nos inconvenientibus praedictis occurrere, & decretum nostrum quoad hoc ampliare volentes, statuimus, decernimus, & ordinamus, quod nullus Cardinalis de cetero vigore cuiusvis regressus seu accessus ei ad quamcunque cathedralem seu metropolitanam, vel patriarchalem ecclesiam quomodolibet concessi, etiam si id sibi ex tenore ipsius regressus seu accessus libere permittatur, possessionem, seu quasi, regiminis & administrationis eisdem ecclesiae absque expressa nostra, seu pro tempore existentis Romani Pontificis licentia in scriptis obtenta, apprehendere praesumat.

Pius Quartus.

Beneficia in confidentiam, hoc est, certa simoniaca praevitatis spei collata quibusdam, aut ipso iure incapere, vel nondum ad hoc nati, vacant, eorumque dispositio sedis Apostolicae reservatur.

CAP. IX.

O mnes & singulas Ecclesias, etiam metropolitanas, & alias cathedrales, & monasteria, etiam consistorialia, prioratus, praeposituras, praeposituras, dignitates etiam majores, & principales, etiam conventuales, per-

sonatus, administrationes, & officia, caeteraque beneficia Ecclesiastica, cum cura & sine cura, secularia & quorumvis ordinum regularia, etiam de iure patronatus, etiam laicorum, etiam nobilium & illustrium, etiam ex fundatione & donatione existentia, per eisdem Romanae Ecclesiae etiam Episcopos, Cardinales, & quoscunque alios, etiam Patriarchas, Archiepiscopos, & alios Episcopos, ac etiam eisdem Camera clericos in titulum, commendam, vel administrationem, aut alias, confidentiam, iure prohibitam, cuiusvis personae, ut praefertur, contemplatione vel intuitu, quovis modo recepta, illorum liberam collationem & dispositionem nobis & sedi Apostolicae harum serie reservantes, ipso iure a die receptionis eorumdem vacavisse, & vacare, ac fructuum & pensionum reservationes, ac facultates transferendi, & collationis beneficiorum concessionem, eis ut praemittitur factas, ac regressus, sive accessus, & ingressus concessos huiusmodi cessasse, & cessare, ac extinctos esse. Et eosdem Cardinales, seu quovis alios, a prima die receptionis beneficiorum huiusmodi, citra fructus, redditus, & proventus earundem Ecclesiarum, monasteriorum, dignitatum, & aliorum beneficiorum, ac pensiones praedictas indebitè percipere, suosque facere non potuisse, neque debuisse, sed illos omnes & singulos ad Camera eandem devolutos fuisse, & esse, illique deberi, ac ipsos Cardinales, & alios, ad quorum manus quomodolibet pervenerunt, & eorum haereditas ad integram illorum restitutionem in utroque foro teneri, & ad id opportunis iuris remediis compelli debere, auctoritate Apostolica, tenore praesentium decernimus & declaramus. Et insuper universis & singulis tam eisdem Rom. Ecclesiae Cardinalibus, etiam Episcopis, quam Praelatis, & clericis, & aliis praedictis, praesentibus & futuris, ne deinceps ullo unquam tempore aliquas Ecclesias, monasteria, dignitates, vel alia beneficia, etiam de dicto iure patronatus uti praefertur existentia, aut fructus vel pensiones, aut regressus seu excessus in confidentiam praedictam, aut ad effectum reservationum huiusmodi sibi postmodum cedentibus procurandum, recipere praesument, Cardinalibus videlicet & aliis Praelatis huiusmodi, in virtute sanctae obedientiae, & sub interdicti ingressus Ecclesiae, reliquis vero sub majoris excommunicationis latae sententiae poena, per contrafacientes eo ipso incurrenda, a qua nisi a nobis, aut Romano Pontifice pro tempore existente, praeterquam in mortis articulo constituti, absolvi nequeant, districtius inhibebimus.

Pius Quintus.

Causae beneficiorum in confidentiam collatorum, sedis Apostolicae discutienda reservantur.

CAP. X.

A daures nostras non sine animi nostri displicentia pervenit, ut nonnulli factos canones parvipendentes non vereantur in animatum suarum perniciem Ecclesias etiam cathedrales, & metropolitanas, monasteria, prioratus, & alia beneficia secularia & regularia, in confidentiam, quam simoniacam praevitatem sapere non ignorant, acceptare, & retinere. seu illa in vim regressuum sive accessuum & ingressuum sic, eis concessorum, & effectum, ut ajant, sortirentur consequi & habere velle. Nos, qui post nostram ad summi Apostolatus apicem divina favente clementia assumptionem inter alias nobis imminentes curas hoc praecipue & maxime cordi habuimus, prout habemus, huiusmodi confidentias de medio tollere, & in sua pertinacia circa huiusmodi Ecclesiarum, monasteriorum, & beneficiorum retentionem, seu assentionem, persistentes, nisi respiciant, debitis nobis visis poenis plectere, ac unicuique prout ex nostro universali & pastoralis officio tenemur, in

MMm

his iustitiam ministrare, & ne abusus, vel potius delictum huiusmodi ulterius fidelium animas illaqueatas tenendo progrediatur, omni debito, & celeri remedio providere volentes: Motu simili, &c. ac ex nostra certa scientia, & de Apostolica potestate plenitudine praevisum omnium cognitionem, & literarum praedictarum executionem nobis, & successoribus nostris Romanis Pontificibus canonice intrantibus reservantes. Prout harum serie reservamus: omnes & singulas confidentiarum huiusmodi contra quoscunque, etiam ejusdem S.R.E. Cardinales, Archiepiscopos, Episcopos & alios quoscunque coram quibuscunque iudicibus, etiam ad hoc specialiter delegatis, etiam sacri Palatii Apostolici causarum auditoribus, ac S.R.E. Cardinalibus motas, & pendentes, in eisdem statu, & terminis, in quibus reperuntur, ac etiam alias quascunque similibus confidentiarum causarum contra supradictos, & alios quoscunque de cetero movendas, seu ad nos quomodolibet deferendas per nos summariè, simpliciter, & de plano, sine strepitu & figura iudicii sola facti veritate inspecta, etià per viam inquisitionis, seu ex nostro officio, aut aliàs nobis expedire videbitur procedendo, audiendas, cognoscendas, decidendas, sineque debito terminandas, & totaliter exequendas ad nos advocamus, decisionique & terminationi per nos super illis faciendae appellatione quacunque etiam aliàs de jure admissibili rejecta, & postposita, standum, ac acquiescendum, & omnino parendum, & obediendum fore statuimus, sicque mentis, & voluntatis nostrae incommutabilis effectum, decernimus, & declaramus. Certificantes prout certificamus, & attestamus omnibus, & singulis supradictis in ipsis causis eos in eorum praesentis iudicibus, & aliis, quae coram nobis dicere & allegare, seu praetendere voluerint audiendo, iustitiam, ut par est, nos ministrare paratos existere.

Idem.

Retinentium beneficia in confidentiam delegitur abusus, & exiungitur pena sanctae metus.

CAP. XI.

Frequentius plurimum querelis pridem conceitati, quod iudices in causis confidentiarum expediendis remissiores essent, omnes & singulas causas ipsas ubicunque, & inter quoscunque motas ad nos advocavimus, ac omnimodam huiusmodi causarum praesentium & futurarum, rerumque omnium ex ipsis resultantium cognitionem nobis & successoribus nostris reservavimus, & super quibusdam coram nobis processum fuisset, variis inde, nec levibus conjecturis intelleximus, vitium quidem confidentiae occultè irrepisse, sed plerisque causis praesumptiones & conjecturas, quae ad illud probandum deducuntur, minime sufficere, ejusque rei causam plurimos, qui ante literarum praedictarum editionem huiusmodi confidentias exercebant, ubi cognoverunt obstructam veritatem propter difficultates probandi in iudiciis confidentias ipsas, contempta constitutione praedicta, ecclesias, monasteria, & beneficia sic recepta, ut prius retinere, alios fructus ad similia & graviora fidentius commoveri. Multi enim ipsa beneficia jure retinere nequebant, alii ne cogantur ad sacros ordines, ad residentiam, ad incedendum habitu clericali, ut ad bellum proficiscantur, ut inimicos occidant, alii ut alieno nomine lites agant, aut defendant, alii propter crimina incapaces, quidam ut purgato delicto, vel absolutione consecuta illa repetant, eadem in alios deponunt, & in plerisque fructus ipsorum aut eis ministrantur, aut quibus ipsi statuunt, saepe laicis, & inhabilibus, plerique vel senes, vel infirmi, ut beneficia in domibus suis perpetuent, illa renunciant & renunciant in alios, qui vel profanam familiam cedentium de

fructibus ecclesiasticis alant, vel illa etiam in fructibus, aut nascituris asserent, factò interduo civitatis retrocessionis, cum reservatione fructuum, aut aliorum rerum, aut accessu, praesertim ab illis qui praedictarum iurium camerae Apostolice sunt immunes, alii sui nepotes, aut alii beneficiis ecclesiasticis onusti, aut ecclesiastico ordini sese mancipare recusantes, aut nec illi beneficia ecclesiastica alios conferenda procurant, nisi illis postmodum ad libitum suum disponant, nisi etiam percipientes illorum. Ad haec plerique omnes, & alii collatores, ac etiam patroni laici curas, decedenda beneficia, ut fructus, seu pensiones capiant eisdem, aliisve faciunt ministrari. Alia item per modum iustemodi admittuntur, quibus immaculatae regularum puritas impie violatur, disciplina ecclesiarum nervus dirumpitur, & imminens patitur exitium marum. Quare nos volentes periculosam illam avaritiam novi juris subsidio cohibere, praedictum multum statuimus, ut si quis quoscunque, auctoritate ecclesiarum vel monasteriorum, aut aliis beneficiis ecclesiasticis qualescunque, ex resignatione, vel cessione casuali, pensionis simpliciter, aut cum circuitu retrocessionis, cum accessu, vel accessu, etiam sola mixtione intermixta, vel perit, ut illa vel illud etiam in eventum regressus, vel accessus, eidem dimittenti vel alteri postea conferat, aut illius fructus, vel eorum pars alii vel aliis conferatur, vel pensiones solvantur ex eisdem, haec cessiones, cessiones, idem si ordinarius, vel alius collator commiserit antehac, aut conferat in futurum beneficiis ecclesiasticis quovis modo vacans, ea conditione, ut expressa, ut postea in alterum pro arbitrio collatorum alterius quoscunque, contra iuris communis ordinem disponatur, sive ut de eo provisorius, fructus illius partem aut utilitatem vel libitum conferat, vel ad alios, aut aliter reinquirat, & remittat, si postea illi vel illis, quem vel quos idem collator, aut collator alius per se vel alium scripto aut verbo nullatenus significaverit, persolvat, & pariter si à patrono commiserit alteri presentatori, seu electori commiserit, non commiserit id fieri. Ad haec si clericus praedictae Camerae, aut Cardinalis, aut alius à solutione iurium ipsius Camerae, vel etiam Cancellariae Apostolicae exemptus, post resignationem vel cessionem alicujus extranei, de ecclesia, monasterio, vel alio beneficio ecclesiastico in se, Apud nos, vel alia auctoritate factam & solemnem, illam vel illud etiam confectis literis Apostolicis, & possessione appropinquata interjecto, veluti duorum aut eorum mensuram retrocesserit, aut retrocedat in futurum, & ex illa retrocessione fructus ecclesiae, seu monasterii, aut beneficii, vel eorum pars, seu pensio, seu quod aliud super illis retrocessorum, aut regressus, seu accessus, & regressus vel illius vel illud, ipsi clerico, vel Cardinali, aut alio tempore fuerit concessus. Postremo si quis crimine aliquo abfuerit concessus. Postremo si quis irregularitate ecclesiarum solutus, aut eum quo super irregularitate ecclesiarum est, denno receperit quacunque auctoritate ecclesiarum, vel alio beneficio ecclesiastico, aut contractum ante vel post commissum delictum, aut contractum irregularitatem dimiserit, in quibus horum calum irregularitatem praedictis comprehendatur, ac in illis speciatim expressis fuerit, licet ipsi iuris confidentiae crimen alicui tantum partis conscientia sit admissum.

Idem.

Confidentiarum casus, conjecturae, & praesumptiones legitime in talium abusuam rei promissasdam fuerint.

CAP. XII.

Ad probandum planè confidentiarum abusuam item alias etiam haec praesumptiones & conjecturae habentur legitime, videlicet, si quis post cessam ab se esse

siam, vel monasterium, aut beneficium, & publicam resignationem, seu cessionem, captamque a successore possessionem sese in illa, vel illo, seu rebus illius, per se vel alium, seu alios de facto ingesserit, aut fructus percepit, aut quicumque successor illi, vel ejus propinquos ipsos, aut partem aliquam remiserit eorumdem, si recipientes beneficium constitutum dimittentem, vel ejus parentes, aut propinquos procuratores ad percipiendum, vel locandum fructibus perceptis, aut percipiendis donationem fecerit. Si vel sola procuratoris depositione, vel libris rationalibus mensurorum ex parte dimittentis, expeditio que personam recipientis concernit, prosecuta sit, simulque expensis pro ea necessaria ab illo facta fuerint. Denique si quis pro concessione alicui facta, quacunq; auctoritate de beneficio ecclesiastico per se, vel alium, seu alios intercesserit, vel aliam in negotio concessionis sese immiscuerit quoquo modo, deinde aliquid de fructibus talis beneficii de facto, etiam per manus professoris, ac etiam simplicis donationis titulo percipit, seu de illo postmodum ad voluntatem intercessoris fuerit dispositum quodcumque. Testes autem de quaq; singularibus singulas probare a valeant presumptiones, & conjecturas, pluresque hujusmodi presumptiones & conjecturas plenam probationem faciant in predictis. Ceterum criminosis, & ceteri omnes, qui ad perhibendum in casibus simoniae testimonium recipi solent, ad predicta omnia admittantur.

Idem.

Confidentia criminis rei, arcetur ab omni dignitate & beneficio Ecclesiastica jure, & excommunicationis sententia vincuntur.

CAP. XIII.

NE quis vana fiducia fretus non intendendi contra se iudicii in crimine confidentia beneficiorum perferret, utq; hoc malum gravioris censura stimulo ulque eaque prohibeatur, omnes & singulos, qui huc utque ecclesias, monasteria, beneficia, fructus, pensiones, alias res, intercedente hoc confidentia vitio receperunt, ac retinent, nisi statim ad se reverti, & respicientes ceteri dimissione sibi prospexerint, & quicquid tale admiserint in futurum, etiam omnibus & singulis aliis ecclesiis, Monasteriis, dignitatibus, administrationibus, officiis, & beneficiis obtentis, quae pariter sub dicta reservatione comprehenduntur volumus, necnon fructibus, pensionibus, & aliis rebus Ecclesiasticis, ac etiam Romanae Curiae, & aliis officiis temporalibus presentium auctoritate privamus, & ad futura inhospites decernimus, & in juris subfidium excommunicationis sententia innodamus, a qua nullus, nisi in mortis articulo constitutus, ab alio quam a Romano Pontifice, ab solutionis beneficium valeat obtinere. Nos enim advocacione causarum hujusmodi, & reservatione cognitionis illarum, rerumque omnium inde emergentium, nobis, & predictis successoribus ut praedictum est facta, causis illis duntaxat exceptis, quae jam coram nobis pendere noscuntur, ac etiam iis quas ratione ecclesiarum, & monasteriorum, quorum dispositio in consistorio fieri consuevit, aut debet, itaque contra ordinarios, collatores, Episcopos, & alios superiores praelatos, etiam Cardinales haberi contigerit, uti jam aliis nostris literis statutum est, audiendis, decidendis, & terminandis, harum serie prorsus relaxata, decernimus: ita deinceps quoscumque iudices ordinarios & delegatos etiam causarum palatii Apostolici auditores, ac praedictae Romanae Ecclesiae Cardinales subblata eis, & ipsorum cuiuscumque quavis aliter iudicandi & interpre-

a Singulare testimonium quod hoc loco Pont. approb. regulariter aliam non probat. c. nihilominus. Et ubi gl. q. p. Et in c. tam literis. de test. Anchar. in consil. 266. Hippolyt. in practica. in s. diligenter. Felin. in c. licet. de test. Cur. in cons. 266. vol. 3. Alexan. cons. 3. vol. 7. Jus. in repet. l. autemendi. ff. de iure iur.

tandi facultate, & auctoritate, ubi que iudicari, interpretari & diffiniri debere, necnon irritum & inane quicquid secus in praedictis per quoscumque, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari. Quocirca omnibus locorum ordinariis districtius injungimus, ut in suis quisque Ecclesiis, civitatibus, dioecesium, & locis etiam exemptis, ad praedicta studiose attendant, & quatenus illis relaxavimus, in delinquentes severe animadvertant, si divinae majestatis iudicium, dictaeque sedis censuram voluerint evitare. In ceteris vero causis & negotiis (nobis & praedictis successoribus exceptis) eosdem locorum ordinarios presentium auctoritate delegamus, ut gratia & favore postpositis, pro se quisque, cum venerit usus, contra praedictos omnes sub ipsa exceptione comprehensos diligenter inquirent, suoque inquisitiones omnes sigillo obfirmatas, ad praedictam sedem quamprimum transferant, ut nos & praedicti successores in causis hujusmodi procedentes, quod iustum fuerit, decernamus.

Idem.

Coadjutoria tolluntur, prohibeturq; ne his expeditiones Camerae Apostolicae suffragentur.

CAP. XIV.

Romani Pontificis providentia circumspicte nonnumquam gesta per praedecessores suos rationabilibus & honestis suadentibus causis moderatur & revocat, prout id ecclesiarum indemnitati conspicit in Domino expedire. Hinc est, quod nos volentes omnem hereditariam a beneficiorum ecclesiasticorum successorem de ecclesia Dei tollere, ac libertati beneficiorum hujusmodi providere, & ut de persona magis utili & idonea, prout requiritur, facilius providere valeat, omnes & singulos regressus, accessus, etiam eventuales, aut penales, ac coadjutorias etiam de consensu, aurallas quomodolibet sub quibuscumq; tenoribus, & formis, ac cum quibusvis efficacissimis, etiam motu proprio, & ex certa scientia ac de Apostolica potestate plenitudine, clausulis irritantibus, & aliis decretis quomodolibet per quosvis Romanos Pontifices praedecessores nostros, ad beneficia ecclesiastica, cum cura & sine cura, secularia, & quorumvis ordinum regularia, etiam si secularia, canonica, & praebenda, dignitates, personatus, administrationes, vel officia in cathedralibus, etiam metropolitansibus aut collegiatis ecclesiis, & dignitates ipsae in cathedralibus etiam metropolitansibus post Pontificales majores, seu collegiatis ecclesiis hujusmodi principales regularia, vero beneficia hujusmodi, monasteria etiam consistorialia, prioratus, praepositurae, dignitates etiam conventuales, personatus, administrationes, vel officia etiam claustralia, ac hospitalia, praepositoria etiam hospitalis sancti Ioannis Hierosolymitani, etiam quae univrsi aliarum militiarum quibusvis personis cuiuscumque status, gradus, ordinis, & conditionis existentibus, etiam Episcopali, Archiepiscopali, Patriarchali dignitate, aut Cardinalatus honore possidentibus concessos, super quibus literae Apostolicae integraliter haec tenore expeditae non fuerunt, etiam si in plumbaria nostra aut penes summatorum nostrum reperiantur. Motu proprio, & ex certa nostra scientia, ac de Apostolica potestate plenitudine, auctoritate Apostolica tenore presentium revocamus, cassamus, abolemus. Mandantes dilectis filiis nostris Vicecancellario, & dicto Summatori, ceterisque officialibus tam Cancellariae Apostolicae, quam Camerae nostrae ad quos spectat, in virtute sanctae obedientiae, & sub indignationis nostrae poena, ne in futurum super dictis gratiis, accessibus, regressibus, & ingressibus, necnon coadjutoriarum literarum expediant aut relaxent. Roma prid. Id. Septembr. 1577.

a Concil. Trident. praed. sess. 25. cap. 7. M M m m 5

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Paulus Tertius.

Beneficiorum impetrationes vacantium vera rei totius narratione expediri debent, ne invalida ac irrita habeantur.

CAP. XV.

Attendentes malitiam hominum non esse indulgendam, sed potius obviandum, volumus quod de cetero impetrantes beneficia a ecclesiastica cujuscunque qualitatis, per privationem & amotionem vel alias propter commissam, excessus, & crimina vacantia vel vacatura, in supplicatione desuper porrecta excessus & crimina ipsa ac eorum qualitates, necnon modos & causas tales, ex quibus de jure privatio incurra aut facienda censetur, & similiter impetrantes etiam per modum devolutionis beneficia, tanquam certo modo vacantia, & ab aliis etiam non sentio confectis, nec infirmitate aut impedimento detentis, tanquam nullo seu minus canonico titulo possessa, modum vacationis illorum in supplicatione desuper porrecta specificè & determinatè ac dispositivè exprimere teneantur, & antequam decretum citationis à iudice, cur causa commissa fuerit per se vel procuratorem eorum petant, eorumque juramentum, quod credunt ea, quæ sic expresserunt, vera esse, & posse ea probare corporaliter præstare, & deinde excessus & crimina aut modum vacationis hujusmodi proponere, & deducere, & intra octo dies observationem termini ad articulandum, per eum vel per procuratorem suum, suo ordine & loco, ita quod si ipse terminus sic non servetur, dicti octo dies, post observationem termini, secundo loco servati, quicunque is fuerit, currissè censeatur, factam immediate sequentes probare, necnon extrinsecus infra annum similiter à die impetrationis eorum computandum, causam contra eisdem possessores, usque ad diffinitivam sententiam prolationem inclusive prosequi debeant, & teneantur.

Quodque impetrationes de beneficio tanquam per privationem, & amotionem, vel alias propter commissam, excessus, & crimina vacantibus, vel vacaturis, absque causa seu causarum privationis & amotionis, aut excessuum & criminum vacationem hujusmodi causantium, necnon tanquam de certo modo vacantibus, etiam per modum devolutionis, absque modi vacationis specificæ expressione, etiam prætextu quarumcunque clausularum quomodolibet implicitarum, & quantumcunque prægnantium, etiam quod causa, & excessus, ac crimina, necnon modi vacationum hujusmodi in literis expressis habeantur, vel etiam dispositivè exprimi possint disponentium in supplicationibus insertarum eisdem impetrantibus nullatenus suffragentur, & quæcunque surrogationes per ipsos impetrantes de beneficiis, quæ etiam eam hujusmodi expressione impetraverint, tanquam litigiosis, in iure, vel ad ius eorum quos hujusmodi excessus & crimina perpetrasse, aut quos beneficiis per devolutionem, aut alias, certo modo vacasse narraverint, à sede Apostolica, vel legatis ejus quomodolibet impetranda, seu etiam motu proprio concedenda, nisi quod impetrantes excessus & crimina, aut modum vacationis hujusmodi intra dictos dies observationem dicti termini ad articulandum factam, quoad excludendos post dictos dies ipsos impetrantes approbatione excessuum seu criminum, aut modi vacationis prædictorum nihil operari volumus contra possessores beneficiorum, quæ impetraverint, probaverint, etiam si alia excessus & crimina privatione aut privationis declaratione digna,

^a Beneficium impetratio canonica, & qua ab omni obreptione & surreptione aliena est, exprimit qualitatem vacationis, ut si vacat per obitum vel per resignationem. gloss. in Clement. 1. in verbo, quantum de præben. Ioan. And. & Gemm. in c. susceptum. de rescript. in 6. lapsu. alleg. 6. col. 2. Felin. in cap. in nostra. num. 27. de rescript. Rot. decr. 10. de rescript. in novu. Ioan. de Selya. tract. de benefic. parte. 3. q. 11. 20.

etiam ante lapsum dictorum octo dierum probaverint, nullius sint roboris vel momenti.

Quodque surrogationes hujusmodi, si in contrarium hujusmodi impetrationes fuerint, in iure propter defectum concepti, quod post executionem citationis, nec per dictum factæ, etiam si de dictorum citationum necnon aliter non apparuerit, propter attentionem præbenent, defuncti fuerint, etiam si lenes, aut valetudinis seu impediti, ut præfertur, non extiterint, aut contra eos hujusmodi impetrationes fuerint, morbo lenta decesserint, licet nullum penitus argumentum nulla conjectura habita fuerit, quod colligantur moritur, aut de tali morte culpabilis, seu confecta fuerint, cum non habeant. Et si post lapsum dicti anni, etiam eo durante, & istis octo diebus post dictum terminum articulandum, absque probatione prædictarum causarum seu criminum aut modi vacationis per ipsos impetrantes, vel eorum procuratores observationem contingat possessores dictorum beneficiorum, seu aliquos ex eis decedere, aut eorum beneficia surreptione, vel ex causa permutationis, aut alias quomodolibet, in Romana Curia, vel extra eam, vacare non cessant, propterea beneficia ipsa litigiosa, de hujusmodi beneficiis sic vacantibus provideri, & alias libere disponi possint in omnibus & per omnia, ac si contra dictos possessores aliquis modo præmissis mora non esset. Et si huiusmodi impetrantes prædicti ad ambitum beneficiorum hujusmodi obtinenda censeantur perpetuo inhabiles, non vexate parti omnia damna, inter esse, & expensæ persolvere teneantur, ac omnibus & singulis beneficiis ecclesiasticis, per eosdem impetrantes obreptione terminio suspensos invenerint. Quibus, si in eorum temeritate injecerint, ipso iure privati sint, ac calumniosè de perjurio, iuxta canonicas sanctiones, puniantur. Decernens novas provisiones super impetrationibus prædictis pro tempore, etiam antequam quædam dies elapsi fuerint, iis in quorum favorem emanant, in fraudem hujusmodi constitutionis non suffragari. Et si iis qui impetrationes modo prædictas fecerint, beneficia sic impetrata resignaverint, quando obierint, hereditant illis, quibus de beneficiis hujusmodi per resignationem de eis factam & admittam provisionem factam, presentem constitutioni subjacere, & in eisdem statu in quo dictis resignantibus tempore hujusmodi resignationum fuerint, quoad hoc censeari & esse.

TITVLVS II DE RESERVATIONIBVS.

Paulus II.

Beneficia sedi Apostolicæ reservata quæ nisi vacata & vacatura, semper manent affecta, & summi iurisdictioni dispositiva subdita.

CAP. I.

Quoniam nonnulli Romani & Pontifices per diversorum constitutiones, quas suo tempore ediderunt, exat durare voluerunt, quæcunque beneficiorum ecclesiastica quæ sui & sanctæ Romanæ Ecclesiæ vicerunt, & tunc existentium Cardinalium familiares, commensales obtinebant, & in posterum obreptionem per obitum Cardinalium eorundem vel alias recessibus necnon quæ etiam fructuum & proventuum Curie Apostolicæ debitorum collectores, & qui ipsorum predecessorum temporibus suis officiis exercebant, aut collectores durante eorum officiis obtinebant, ac in

^a Hæc constitutio eadem est, quæ habetur in decretis Gregor. 1. in Roma. de concess. præben.

quibus vacaverint, cum irritantis appositione decreti & deinde prædecessoribus ipsis sublati de medio, ac eorum beneficiorum concurrentibus vacationibus, inter utriusque juris interpretes, etiam officiales Romanæ Curie sæpe numero habitatum extiterit, ad beneficia huiusmodi propter reservationem & decretum prædicta reservata vel affecta remanserint, ita quod nullus præter Roman. Pontif. de illis disponere poterit sine post: reservatione & decreto obfistentibus prædictis. Ac propter ambiguitatem huiusmodi varias quoque juris peritorum opiniones & altercationes ipsas, adveniens periturque pro reservatione & effectione præmissis, interdum verò & contra pronunciarum & diffinitum fore. Nos qui vigilissimo pastoris semper his maturo providendum esse consilio non indigne censuimus: & propterea in singulis causis super quibusvis beneficiis Ecclesiasticis eandem ambiguitatem quomodolibet concernentibus, usque ad nostrum beneplacitum superferre mandavimus: cupientes quemadmodum nostro incumbit officio, dubiis huiusmodi finem imponere subditorum dispendiis, & ne lites fiant penitus immortales, de opportuno remedio providere. Felicitis recordationis Urbani quinti, Gregorii IX. & Bonifacii VIII. Romanorum Pontificum etiam prædecessorum nostrorum, qui ad submovenda altercationum fomenta & ambiguitates huiusmodi lucidandas declarationes similes per suas literas ediderunt, vestigiis inhaerendo, ac providè considerantes effectum per reservationem manusque appositionem eorumdem prædecessorum in dictis beneficiis inesse productum, per obitum nequaquam ceneri debere revocatum, Roman. quoque Pontificis manus appositionem prædictam, tantæ efficacitæ, tantæque virtutis existere, ut si & literæ Apostolicæ super provisionibus beneficiorum aut de providendo mandatis, in quibus decretum & reservatio huiusmodi opponuntur, ex aliqua causa suum debitum non sortiantur effectum, facultatem tamen providendi de beneficiis taliter reservatis quibuscunque aliis fuisse adeptam, huius perpetuæ & irrefragabilis constitutionis edicto, de venerabilium fratrum nostrorum sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium consilio, omnia & singula beneficia Ecclesiastica secularia & cuiusvis ordinis regularia, etiam si præpositus, canonicatus, præpositura & præbenda, dignitates, personatus, administrationes, vel officia fuerint, & ad illa consueverint qui per electionem assumi, eisque cura imminet animarum, ut præmittitur reservata, & per Romanos Pontifices successores nostros canonicè intrantes in posterum reservanda, actu quovis modo vacantis, & in antea vacatura, per huiusmodi reservationem & decretum remansisse & remanere semper affecta, nullumque de illis cumpnium hac re contigerit præter eundem Romanum Pontificem ea vice quovis modo disponere potuisse, sine posse, harum sententiarum patner & declaramus, quod tam in pendentibus etiam per appellationem quam in futuram super eisdem beneficiis ut præmittitur reservatis committendis causis per directos filios magistrorum Capellanos nostros, & causarum palatii Apostolice auditores, atque alios quoscunque delegatos & iudices ubilibet inviolabiliter observari, & secundum præmissa, nec aliter sententiarum & diffiniti volumus, atque mandamus eis & eorum cuilibet, quavis alia super præmissis interpretandi facultate sublata.

Pius Quartus.

Fruitus beneficiorum reservationum seu affectuorum à die vacationis usque ad diem provisionis, Apostolica Camera adscribuntur.

CAP. II.

Cupientes malitiis nonnullorum, qui in possessione monasteriorum, & aliorum beneficiorum Ecclesiasticorum dispositioni Apostolicæ reservationum pro tempore vacantium, sine iusto titulo, ac sine literis Apostolicis, ac illorum fructus durante vacatione huiusmodi usurpent, se intrudere non verentur, occurrere, & Camera nostræ Apostolicæ gravissimum oneribus in aliqua parte sublevandis quantum cum Deo possumus consilere, motu proprio, & ex certa scientia, ac matura deliberatione nostris, deque Apostolicæ potestatis plenitudine omnes & singulos fructus, redditus, & proventus, ac iura, obventiones, & emolumenta quæcumque quomodolibet & qualitercumque nuncupata omnium & singulorum monasteriorum etiam consistorialium, & beneficiorum Ecclesiasticorum cum cura & sine cura, secularium, & quorumvis ordinum regularium nobis & sedi Apostolice tam per constitutiones Apostolicas, quam Cancellariæ Apostolicæ regulas editas & edendas, seu alias quomodolibet, & ex quavis causa generaliter, vel specialiter reservationum, seu affectuorum in partibus Italix, in quibus collectores & subcollectores ipsorum, & iurium Camera Apostolicæ prædictæ esse consueverunt, ac earum civitatibus, & dioc. consistentiis, per obitum, & alias quovis modo præterquam per decessum illa obtinentium, pro tempore vacantium à die ipsorum monasteriorum & beneficiorum vacationis pro rata temporis usque ad diem provisionis seu commenda de eisdem beneficiis & monasteriis per nos faciendæ, de qua per literas nostras sub plumbo, & non aliter constare debere volumus, eidem Camere auctoritate Apostolica tenore præsentium reservamus, applicamus, incorporamus, & appropriamus, illaque ei reservata, applicata, incorporata, appropriata esse statuimus.

Gregorius XIII.

Menfis Apostolicæ sedis reservati, Episcoporum alternatim reservationem non obstant.

CAP. III.

Sanctissimus in Christo Pater & Dominus Gregorius divina providentia Papa XIII. cupiens pauperibus clericis, & aliis benemeritis personis providere, omnia beneficia Ecclesiastica cum cura & sine cura, secularia, & quorumvis ordinum regularia, qualitercumque qualificata, & ubicunque existentia, in mensibus Iulii, Augusti, Octobris, Novembris, Ianuarii, Februarii, Aprilis & Maji, usque ad quinquennium à die publicationis præsentis constitutionis computandum extra Romanam Curiam, alias quam per resignationem quocunque modo vacatura, ad collationem, provisionem, presentationem, electionem, & quamvis aliam dispositionem quorumcumque collatorum & collatorum secularium, & quorumvis ordinum regularium, (non tamen S. R. E. Cardinalium, aut illorum sub concordatis inter sedem Apostolicam, & quoscunque alios iniuris, & per eos qui illa acceptare & observare debuerunt acceptatis, & observatis, quæ latere non intendit comprehensorum quomodolibet pertinentia) dispositioni suæ generaliter reservavit. Volens in supplicationibus, seu concessionibus gratiarum, quæ in dictis beneficiis tunc vacantibus etiam motu proprio fieri debent, in quo vacaverint, dispositivè mentionem fieri, alioquin gratias nullas esse, ac privilegia & indulta Apostolica disponendi de huiusmodi reservationibus nunquam comprehendantur, etiam cum quibusvis derogatoriis, ac fortioribus, efficacioribus, & insolitis clausulis, necnon irritantibus, & aliis decretis, quibusvis personis & collegiis, cuiuscunque dignitatis, gradus, ordinis, & conditionis existentibus quomodolibet concessa, adversus reservationem huiusmodi interim suffragari.

Insuper sanctas suas ad gratificandum Patriarchis, Archiepiscopis, & Episcopis intentas, ipsis, quamdiu apud Ecclesias aut dioceses suas personaliter resederint

duntaxat, de omnibus, & quibuscunque beneficiis ecclesiasticis, cum cura & sine cura, secularibus, & regularibus, & ad liberam ipsorum duntaxat, non autem aliorum cum eis, dispositionem, seu praesentationem, vel electionem pertinentibus, quae in antea mensibus Junii, Augusti, Octobris, Decembris, Februarii, & Aprilis, extra Curiam ipsam vacare contigerit (dummodo alias dispositioni Apostolica reservata, vel affecta non fuerint) liberè disponendi facultatem concessit. Ac etiam voluit, quod si ipsi in collatione, aut alia dispositione beneficiorum in aliis sex mensibus, videlicet Iulii, Septembris, Novembris, Ianuarii, Martii, & Maji vacatorum (quae etiam dispositioni suae, ut praefertur, reservata) seu etiam aliorum dispositioni suae, & dictae sedis alia quomodolibet reservatorum, vel affectorum, sese intromiserint, aut quo minus provisiones, & gratiae sanctitatis suae de illis debitum effectum consequantur, impedimentum quoquo modo praestiterint, ulu, & beneficio praedictae facultatis eo ipso privati existant, ac collationes, & aliae dispositiones de beneficiis illius praetextu deinceps faciendae, nullius sint roboris, vel momenti. Illi vero, qui gratiam alternativae praedictae acceptare voluerint, acceptationem huiusmodi per parentes literas suo sigillo munitas declarare, & literas ipsas huc ad datarium sanctitatis suae transmittere teneantur. Quibus ab eo receptis & recognitis, tunc demum, & non antea uti incipiant gratia supra dicta.

Pius Quintus.

Reservantur sedi Apostolica beneficia omnia, propter crimen haeresis vacantia.

CAP. IV.

Utm ex Apostolatus officio nobis (meritis licet imparibus) credito, cura dominici gregis nobis immineret generalis, & exinde teneamur, more vigiliis pastoris, vigilare, & attentius providere, ut ecclesiis, monasteriis, & quibusvis aliis beneficiis ecclesiasticis nunc & pro tempore, propter crimen haeresis vacantibus & vacantibus, tales viri eis perficiantur idonei, qui detestandas ac nefarias haereses, diabolo disseminante contra veram & orthodoxam fidei puritatem exortas, de agro Domini extirpare, & populos sibi commissos ad catholicam ecclesiam veritatem reducere, doctrina, verbo, & boni operis exemplo valeant. Praemissorum itaque consideratione inducitur, & aliis ad id suadentibus rationabilibus causis, nonnullis etiam praedecessorum nostrorum vestigiis inherendo, motu proprio, non ad alicujus nobis super hoc oblatae petitionis instantiam, sed de mera nostra voluntate, & deliberatione, omnia & singula beneficia ecclesiastica cum cura, & sine cura, secularia, & quorumvis ordinum etiam sancti Ioannis Hierosolymitani & aliarum quarumvis militiarum regularia, quae unquam & quaecumque sint, etiam si secularia, canonicatus & praebeatae, dignitates, personatus, administrationes, vel officia in cathedralibus etiam metropolitans, vel collegiatis, & dignitates ipsae in cathedralibus etiam metropolitans post pontificales majores seu collegiatis ecclesiis huiusmodi principales. Regularia vero beneficia huiusmodi, monasteria etiam consistoralia, prioratus, praepositurae, praepositoratus, dignitates etiam conventuales, personatus, administrationes, vel officia etiam claustralia, ac hospitalia & praepositoria, & alia quomodocumque qualificata fuerint, ordinationi & dispensationi nostrae, & sedis Apostolicae hac perpetuo constitutione validitate auctoritate Apostolice tenore praesentium reservamus. Declarantes omnes & quascunque impetrationes de beneficiis, ut praefertur, quomodocumque qualificatis certo modo in futurum faciendas, & obtinendas, beneficia huiusmodi propter haeresim vacantia, & in futurum vacatura non comprehendere, nisi specialiter, & dispositivè vacationis modus propter crimen

haeresis expressus fuerit, & illum nullo modo sub rebusvis clausulis & decretis comprehendere quomodocumque generalibus in quibusvis gratis & condonatis per nos & Roman. Pontific. successores nostrorum huiusmodi etiam per Fiat signatis & concessis, ac decretis, & quascunque impetrationes de quibusvis beneficiis, ut praefertur qualificatis haeresim factam habentibus, nisi eorum vigore in iudicio per impetrationem huiusmodi deducum fuerit, & super eo sententia favorabilem obtinuerint, vel dictorum beneficiorum sessionem assequuti fuerint, ad vacationem huiusmodi propter crimen haeresis se non extendere, & illam neminem comprehendere decernimus. V. Calend. Febr. Gregorius XIIII.

Dispositio beneficiorum personis prohibitis propter crimen haeresis, & a sede defensionem remota est, & ad Praesentem reservationem reservata.

CAP. V.

IN ecclesiis praesertim insignibus, hoc magno tractandum est, ut Sacerdotes & personae sacrosanctorum institutis convenientes obtineant, quod quantum in nobis est, enitimur, atque eos ab illis regulariter primis contendimus, qui propter genus, aut haerem & a fide apostatam sive proprio, sive litra, & exceptorum vitio contaminati, per canonicas sanctiones & statuta ab hac sede firmata, aut Apostolica praesertim praedictis ecclesiis prohibentur. Sed nobis respectu magnitudine distentis, huius generis nonnulli aliorum Sacerdotia frequenter obrepunt, inter quos excommunicationis suae prodigi, et si se ab illis expressis sciant, spe tamen inconcessa praesentium, se ab illis mutatione, vel quoquo pacto beneficiis, personarum, aut quid aliud exacturos. Nos qualem huiusmodi ecclesiae sapienter direxantur, penitus evellere, & praesentium auctoritate decernimus, omnes & quaeque Apostolicas, necnon legatorum dictae sedis, & aliarum omnium ab ea facultatem disponendi huiusmodi etiam ordinarias dispositiones dignitatum, personarum, beneficiorum, & officiorum quomodocumque in qualescunque personas sic infectas, & per huiusmodi sanctiones, seu statuta, vel privilegia, ut praefertur, habiles, vires & effectum non habere, personarum huiusmodi, illarum proliis usu & commodo carere. Denique ipsa ut prius vacare, & quae ex illis temporariae dispositionis Apostolicae praedictae personae, si illae fuerint vel affecta, sub ea dem reservatione vel affectatione manere, & tam illa, quam cum omni alia conservata neque affecta, de quibus ipse iudex, ac legatus & aliis facultatem habentibus praedictis in huiusmodi personas quomodocumque apostolice fuerint ad normam Roman. Pontificis dispositionem duntaxat pervenire, & eaque ab aliis idoneis ab ipsa sede duntaxat, libere impetrari posse. Impetrationes tamen ac etiam motu proprio concessiones, nisi modis vacationis, necnon illas ac decretum huiusmodi, non conditionaliter, aut per aliquem pollicens, sed definite, nominatum, ac dispositivè illis exprimentur, omnino non valere. Ab eorum vero, (cessantibus reservationibus vel affectationibus apostolicis) pro tempore collata, devoluta, & praesentium tenentis statuta Concilii subiacere, necnon irritantur inane quicquid fecerit per quoscunque scientes vel ignorantes, contigerit attentari. Reservantibus Apostolicis fructuum, pensionum, & aliarum rerum huiusmodi beneficiorum, in personas idoneas etiam de huiusmodi contaminatorum consensu factis, eisdemque ab illis praesentibus vel solitis nihilominus validitate. Idibus Novemb. 1590.

Clemens VIII.

Provisi de beneficiis reservatis sedi Apostolicae reservationem habentibus.

CAP. VI.

Admonet nos incumbens nobis pastoralis officii cura, ut non solum nobis, sed etiam cunctorum Christiani fidelium, & praesertim Ecclesiasticarum personarum profectibus diligenter intenti, illorum occurramus dispendiis, & quae in quocumque ipsorum praedictorum sive noxam quavis etiam auctoritate produbie comperrimus, salubriter reformemus. Sane dudum ad nostram pervenit notitiam, qualiter nonnulli Archiepiscopi, & Episcopi, ac ecclesiarum praelati, nonnulli etiam Principes, & domini temporales inclitae nationis Germanicae, post miserabilem urbis direptionem collationes & dispositiones beneficiorum Ecclesiasticorum nobis & sedi Apostolicae etiam virtute concordatorum a inter sedem & nationem praefatas reservatorum temere usurpare praesumpserint, ac collationes & dispositiones nostras, & dictae sedis de illis factas admittere contempserunt, nedum in nostrum & ipsius sedis vilipendium, sed etiam in iurium nostrorum & ejusdem sedis, ac illorum quibus de ipsis beneficiis providimus, aut in quorum favorem alias disposuimus, seu provideri & disponi mandavimus grave praedictum. Nos qui a dictis concordatis, quae olim Romana Ecclesia & dictae nationis hominibus, pro ipsius Ecclesiae unione, ac pace & tranquillitate inter Ecclesiam & nationem praedictas, perpetuo solidandis & conservandis laudata, conclusa, & accepta fuerunt, nullatenus recedere intendimus, ne dicti praesumptores & contemptores, aut per eos in dictis beneficiis intrusi ex huiusmodi temeraria praesumptione gloriarivaleant, neve ipsi intrusi ex adulterinis eorum titulis aliquem fructum reportent, nec illis quibus de beneficiis praedictis per nos aut dictam sedem, seu ejus auctoritate provifum extitit, & in futurum providebitur, per alicujus temporis fluxum, seu aliquam patientiam vel tolerantiam praedictum fiat aut factum constetur, expastoralis officii debito providere volentes, ac concordatis praedictis firmiter inhaerentes, motu proprio, & ex nostra matura deliberatione, ac certa scientia, auctoritate Apostolica, de Apostolica potestatis plenitudine, tenore praesentium declaramus, praefatas collationes & alias dispositiones de quibuscumque beneficiis Ecclesiasticis cura & sine cura, nobis & dictae sedi, ut praesertim, reservatis, per Archiepiscopos, Episcopos, Praelatos, ac seculares Principes, & dominos quoscumque, dictae nationis, seu ad eorum praesentationem vel nominationem, etiam per ordinarios ipsorum beneficiorum collatores a tempore dictae direptionis contra; tenorem & formam dictorum concordatorum quomodolibet factas, & in posterum faciendas, personis quibus aut in posterum fuerint, nisi sint per nos, aut nostra, vel dictae sedis auctoritate approbatae, nullum titulum vel colorem ipsa beneficia possidendi tribuisse, aut in futurum tribuere, sed & illos pro male fidei possessoribus & mere intrusis ab omnibus haberi & censeri, ac fructus per eos ex beneficiis huiusmodi perceptos & percipiendos, nullo unquam tempore suos facere, sed ad illorum restitutionem in utroque foro efficaciter obligatos esse, & ad illorum restitutionem, ad eorum quorum interest, seu etiam huiusmodi instantiam, omnibus viis juris, & remediis compelli posse & debere, & eos nullo unquam tempore beneficio regularum de annali & trienniali pacifico possessore gaudere potuisse aut posse: Illis vero quibus eadem beneficia per nos, aut auctoritate nostra vel dictae sedis, tenore & forma concordatorum huiusmodi servatis, collata seu commendata sunt, aut in futurum conferentur vel commendabuntur, necnon Ecclesiis & locis Ecclesiasticis, ac collegiis, quibus perpe-

tuo vel ad tempus eadem auctoritate unita sunt, aut in posterum unientur, ac omnibus illis qui in executione litterarum Apostolicarum eis concessarum per constitutiones, seu mandata Archiepiscoporum, Episcoporum, Praelatorum, Principum, vel dominorum praedictorum, haecenus quomodolibet impediti fuerunt, aut in posterum impediuntur, dictas regulas, quemcumque temporis fluxum seu patientiam vel tolerantiam minimè obstatere debere, quo minus contra dictos intrusos & intrudendos quocumque tempore judicialiter expediri valeant.

TITVLVS XII. DE PENSIONIBVS.

Leo Decimus, In Concilio Lateranensi.

Reservari pensiones non debent in diminutionem Monasteriorum & Ecclesiarum regularium.

CAP. I.

Quoniam Ecclesiis Monasteriorum absque aliqua fructuum diminutione provideri decet, ut tam dignitati praesidentium, quam Ecclesiarum & adificiorum necessitati consulatur. Decernimus pariter ac statuimus, ut super earundem Ecclesiarum fructibus pensiones minimè referentur, nisi ex resignationis causa, aut etiam alia quae in secreto nostro consistorio iusta, probabilis & honesta habita fuerint.

Pius V.

Laici, & qui celebratum sacris ordinibus annexum non colunt, beneficiorum pensionibus iure suo nequeant.

CAP. II.

Laici extra conjugium & in coelibatu viventes, ac bigami & clerici conjugati nullas novas pensiones aut fructus aut omnino alias res Ecclesiasticas habeant, nec ipsi, etiam qui conjugati non sunt, si ad primas aut alias nuptias transferint, antiquas deinceps percipere. Clerici vero & alii matrimonium etiam cum unica & virgine contracturi, postquam illud contraxerint, nec antiquas retinere, nec novas assequi possint, sed nec illi laici nec clerici privilegio transferendi pensiones, fructus, aut alias res huiusmodi de cetero potiantur. Decernentes omnes transferendi facultates ex nunc, antiquas vero pensiones, & alias reservationes tam laicis quam clericis concessas, & quas ipsos clericos habere contigerit, per futurum contractum matrimonium huiusmodi extinctas esse. Rom. 5. Id. Septemb. 1568.

TITVLVS XIII.

DE VNIONIBVS BENEFICIORVM.

Pius V. Ex Concilio Tridentino.

Parochialium perpetuo unitarum parochiarum portio assignanda, & cuius non sit maior centum, nec minor quinquaginta fuerint.

CAP. I.

Ad exequendum pastoralis officii debitum, vigilantibus studiis intendentes, ad ea, per quae cathedralium aliarumve Ecclesiarum, necnon Monasteriorum, beneficiorum, seu collegiorum, ac aliorum parochialium locorum prospero profectui, diviniq; cultus augmento, & opportune congruaeque sustentationi parochialium Ecclesiarum eisdem unitarum statui feliciter dirigendo, & personarum in illis curam animarum exercentium utilitati recta & provida moderatione consuli, & salubriter provideri valeat, libenter interponimus

a Concordata reservationum edidit Nicolaus V. in gratiam Germanorum 1447. 14. Cal. April. cum Frederico Imperat. aliisq; Ecclesiasticis & secularibus laicis Principibus.

a DD. in cap. praeterea, 23. de iure patron. tent. in c. successib. de desimis.

cuq; alia dispositiones, five temporales, five perpetuas, aut ad hoc mandata Apostolica sub quacunq; forma, & quibuscuq; etiam sanctorum Romanae ecclesiae Cardinalibus, ac p[ro]p[ri]is locis quocunq; privilegio suffultis, facta, publicari debeant cum literis Apostolicis deluper confectis intra sex menses, si beneficii contra montes fuerit, ultra vero intra novem a data concessionis gratia, non autem a die praescripti super ea consensus numerandos, et iam si postea concessio gratia hujusmodi ex quavis causa, diversisq; subsecquentib. datis, ac quotiescuq; & quovis modo reformata, & valida reddita fuerit, pluresq; & quotquot in alium, vel alios cessiones, ac etiam in ipsammet primum resignantem vel cedentem retrocessionem termino praedicto nondum elapso intercesserint, ita ut unicuique duntaxat terminus omnib. his successivis cessionibus ac retrocessionibus decurrat, ut qui postremam gratiam habuerit, publicationem hujusmodi facere, ceteraq; omnia hic praescripta intra eundem terminum praestare teneatur. Ipsa autem publicatio in cathedrali, & in beneficii Ecclesia, vel Ecclesiis, si in pluribus illud sit, fiat, ibiq; dum frequens populus ad Missarum solemniam convenerit, palam omnibus, literis Apostolicis praedictis, etiamve transumptum authenticum exhibeatur, claraq; & intelligibili voce resignatio seu cessio hujusmodi, ac beneficii qualitas, & invocatio, nominisq; & cognomina resignantis, seu cedentis, ac illius in cuius favorem gratia hujusmodi facta est, pronuntietur, ita ut haec omnia possint ad notitiam omnium ibi existentium verisimiliter pervenire, scriptoque de his omnibus exemplo collato vel vis dictarum Ecclesiarum affixum relinquantur. Si vero Ecclesia beneficii ruralis sit, aut populo conventuq; careat, eo casu in parochiali, intra cuius parochiam limites beneficii ipsum consistit, & in cathedrali Ecclesia, vel si locus bello, seu peste, aliusve manifestis periculis subiacet, tunc in proxima parochiali, ac etiam in cathedrali Ecclesia, vel si aditus ad illas, ac utramvis imminere sit securus, in alia cathedrali vel parochiali viciniori periculorum immuni publicatione hujusmodi peragatur. Is quoque in quem disponsi vel mandati de beneficio etiam litigioso vel accedente non possit sub quacunq; forma contigerit, possessionem beneficii intra dictum tempus vigore literarum Apostolicarum deluper confectarum, nec alias apprehendere debeatur, & si propter litem, aut aliud legitimum impedimentum nequivit, saltem literas Apostolicas cum eorum publicatione, si tunc facta erit, iudici, seu executori illarum, vel aliis ad quos pertinet, per se vel procuratorem suum legitimum, intra idem tempus praesentare, & apud illum vel illos pro ipsarum literarum executione insistere, & possessionem hujusmodi instanti petere teneatur. Ceterum modus & forma hic tradita semper & ubique debeat observari, nec alia, vel aequipollens alio modo admitti in omnibus hujusmodi resignationibus, cessionibus, quorumcuq; beneficiorum tam regularium quam secularium. Quod si quicquam praedictorum omisum fuerit, dictis terminis utcuq; modo sumi iuris & iustitiae. Dat. Romae Non. Jan. 1583.

Pius Quintus.
Resignationi legitime de causis tantum admitti debere.
 C. A. P. III.

Quonia Ecclesiae Dei incommoda omni tempore atulerit, & nunc quoties magis afferat ministrorum in eam ingressu & vitiosa, jam late perspicant, & cum maxore expandant praesules omnes & Pastores, quando haec pernicies ceterarum omnium maxima, tam multas

a. Et mensis computari debent a die supplicantis, non a die consensu, quatenus Gomez. asserat a tempore consensus computandos. 97. Paris. conf. 143. Christoph. Rossin. de benefic. b. Martini suspensio non ambiguntur debent & ad beneficia & sacra. limina negat. s. nullus itaque. 1. quasi. i. c. inscript. l. q. 1.

orbis Ecclesiae impie violavit. Quia vero hoc malum cum ceteris frequens, tum maxime in beneficiarum, & officiorum Ecclesiasticorum dimissione admittitur, nemini molestum esse debet, quod perinde de reprimendis quotidianis fraudibus, quae haec in refragantiores internoscuntur, certam aliquam rationem tandem inveniatur, officii nostri partes in prohibenda omnibus intercessionum hujusmodi receptione paulo severius interposuerimus, omnesque beneficiarum intercessionum dispositiones quae fierent, in irritum revocaverimus, ac etiam decreverimus nullum per eas in illis jus, neque titulum, vel coloratum tam in petitorio, quam in possessorio ipsis provisis tribuere, quin etiam eos ad illa deinceps obtinenda perpetuo inhabiles fore: Collatores vero aliasan illorum dispositione etiam tanquam devolutionis iure sese interponere non posse, sed de eis ut vere vacantibus sive per Romanos Pontifices, sive alios collatores eorumdem superiores, uti praeventura esset, liberè provideri.

Nunc autem intendentes institutum hoc nostrum, quo sanctuarum Domini cupimus illibatam auctore Domino persequi, ac simul quantum in nobis est cavere, ne resignationes ipsae dehinc pro cuiuslibet arbitrio, nullisque vel certe levibus causis passim & temere admittantur, prohibitionem, & alia praedicta ac cetera omnia nostris super his literis contenta eatenus relaxamus, ut posthac Episcopi, & alii facultatem habentes, eorum duntaxat resignationes recipere & admittere possint, qui aut senio confecti, aut valetudinarii, aut corpore impediti, vel vitiosi, aut crimini obnoxii, censurisq; Ecclesiasticis irretiti, aut nequeant, aut non debent Ecclesiae, vel beneficio inservire, seu quae unum aliud vel plura beneficia obtinuerint, vel quos ad aliud contingit promoveri, religionem quoque ingressuri, vel matrimonium contracturi, si statim postea id re ipsa exequantur, denique cum quis ex aliis casibus acciderit, quae constitutione felicis recordationis Innocentii Papa III. de dimittendis cathedralibus Ecclesiis, edita continentur. Qui etiam ob capitales inimicitias nequeunt vel non audent in loco beneficii residere secuti. Sed ne horum ullus sacro ordini mancipatus, nisi religionem ingressurus, valeat ulli modo beneficium vel officium Ecclesiasticum resignare, nisi aliunde ei sit quo in vitam possit commode sustentari. Ad haec beneficiarum permutationes admittere, quae canonicis sanctionibus, & Apostolicis constitutionibus permittuntur. Caveant autem Episcopi, & alii praedicti, itemque omnes electores, presentatores, & patroni tam Ecclesiastici, quam laici quicumque sint, ne verbo quidem aur nutu, vel signo futuri in hujusmodi beneficiis & officiis successores, ab ipsis resignantibus, aut aliis eorum significatione vel hortatu designentur, aut de his assumendis promissio inter eos, vel etiam intentio qualiscunq; intercedat. Ceteram praecipimus atque interdiciamus, ne ipsi Episcopi, aut alii collatores de beneficiis & officiis resignandis praedictis, aut suis, aut admittentium consanguineis, affinis vel familiaribus, etiam per fallacem circuitum multiplicatarum in extraneos collationum, audeant providere, quod si fecerit, ac etiam quicquid praeter vel contra formam praedictorum fuerit a quocunq; temere attentatum, id totum ex nunc vires & effectum decernimus non habere. Qui vero contrafecerint, ut in eo quo deliquerint puniantur, a beneficiarum & officiorum collatione, nec non electione, praesentatione, confirmatione, & institutione, prout cuique competerit, tandem suspensi remaneant, donec remissionem a Rom. Pont. meruerint obtinere, & qui talia beneficia seu officia receperint, eos praedictis penis volumus subiacere. Et nihilominus eos, qui sic suspensi conferre, eligere, praesentare, confirmare, vel instituire ausi fuerint, excommunicationis, quoad personas, quo verò ad capitula, & con-

ventus à divinis suspensionis sententias ipso facto promulgamus. Romæ Cal. April. 1568.

Clemens VII.

Consensus qui præstari debet in beneficiorum resignationibus, quo pacto nascitur & computetur in libri Camera Apostolica.

CAP. IV.

Sanctissimus in Christo pater & D. N. D. Clemens divina providentia Papa VII. Constitutionem suam de consensibus in Cancellaria quoad materias Francie infra tres menses, in aliis vero infra quindecim dies à die extensionis eorumdem consensuum computandos in libris solitis & authenticis annotandos, ad obviandum fraudibus, quæ in retardatione annotationis consensuum huiusmodi committebantur, nuper editam declarando, voluit quòd dicta tempora non à die extensionis consensuum in dictis libris, cum ipsa constitutio sic nihil operaretur, nec per eam dictis fraudibus in aliquo obviaretur, sed à die præstationis eorumdem consensuum intelligi debeant. Et quoniam nonnunquam præstantur consensuum super supplicationibus nondum ad registrum missis, seu adhuc penes Datarium suum existentibus, & notarii non possunt tales consensuum in dictis libris annotare, nisi videant huiusmodi supplicationes registratas seu expeditas, & sæpe labuntur dicta tempora antequam ipse supplicationes ad registrum mittantur seu expeditur, voluit & declaravit, quòd tunc & eo casu dicta tempora à die quo Datarium huiusmodi supplicationes ad registrum vel summistam miserit, computari debeant, diem autem missionis huiusmodi de cetero annotabit Datarium pro tempore in calce supplicationum consensuum aliquem requirientium, per hæc verba videlicet: *Missa die tali N. Datarium.* quæ verba voluit ad plenam probationem missionis prædictæ sufficere. Præterea voluit, quòd notarii de talibus consensibus rogati in annotatione illarum in dictis libris faciendâ teneantur de die missionis huiusmodi, sicut de data supplicationum, expressam mentionem facere, ut die præstationis consensuum, & die missionis supplicationum huiusmodi simul junctis, ex illorum inspectione evidenter appareant ipsi consensuum infra tempora prædicta in dictis libris annotati: & notarii requisiti de cetero ad ponendum aliquos consensuum in libris prædictis, si ex inspectione aliorum præstationis consensuum ac missionis supplicationum, viderint dicta tempora ad annotandum consensuum, ut præfertur, præfixa esse lapsa, consensuum tales in dictis libris annotare nullatenus præsumant, sub penis in dicta priori constitutione contentis. Et nihilominus annotatio de illis sic extra tempora prædicta pro tempore facta, ipsique consensuum sic annotati, viribus omnino careant, nulliusque sint roboris vel momenti. Narrativa quoque per verbum *Hodie* vel *Nuper*, in literis Apostolicis super materiis, ad quarum expeditionem consensuum aliqui requiruntur pro tempore expeditis posita, contra præmissa minime attendi debeat, nec aliquem effectum operetur.

Pius Quartus.

Beneficium fraudulenter permutatum prohibetur.

CAP. V.

Sanctissimus in Christo Pater & Dominus noster, Dominus Pius divina providentia Papa IV. ad casus aures pervenit, nonnullos beneficia Ecclesiastica per eos obrenta, in amicorum aut aliis sibi gratiarum personarum favorem, etiam in ordinatorum illorum collatorum manibus, contra juris dispositionem, resignare cupientes, certam scilicet permutacionis formam excogitasse, per quam se beneficia huiusmodi ex causa permutacionis, alias de iure approbata, pro quodam imaginario nec usquam reperibili beneficio (quod beneficium de

Pertica, seu alio nomine vocant) illud per seipsum compermutantem suum obtinerent, & nonnulli in dictis manibus resignant, talesque resignationes causa prætextu permutacionis admittunt, ac in his beneficiis, tanquam per dictas resignationes suorum eidem scilicet compermutacionibus, seu potius obrem compermutantes sibi providere procurant, hæc via beneficia in aliorum favorem simoniacè recipiendi, in sacrorum canonum fraudem, & animarum periculum.

Proinde considerans illud scilicet de Periculis nuncupatum, incoertum, incorporeum & inanimabile reperibile re vera non esse beneficium, præterea veram cum eo permutacionem fieri non posse (tamen non desunt qui subtili potius quam veritate cinatione contrarium pertinaciter assertore tenent ac propterea Ecclesiam sanctam cura sui divitiarum missam hoc pravo abusu, fraudulenter committunt, lubriter emundare volentes, hæc perpetua valentia constitutione prohibuit, ne quis de cetero talia permutaciones simulatas facere, neque beneficium dictum aut aliud huiusmodi fingere, neve locorem mutare seu quivis alii resignationem alicuius beneficii in prætextu permutacionis cum beneficio de Periculis huiusmodi, seu quovis alio quocumque nomine sito, & in fraudem nominato facere, vel facere, quæ meram fraudem sapientem, tanquam verè de Periculis in favorem alterius factam, ac propterea illius committere præsumant. Decernentes omnes huiusmodi beneficiorum resignationes, præterea permutaciones huiusmodi, eorumque subsecutas admisiones & provisiones, & alias dispositiones, quævis auctoritate auctoritate faciendas, nullas esse irritas, nulliusque roboris vel momenti, irritam quoque & inane, & inane super his à quoquam quavis auctoritate factas vel ignoranter contigerit attentari.

TITVLVS XV. DE FRVCTVVM BENEFICII RESERVATIONE.

Leo Decimus, in Concilio Lateranensi.

Suscipere fructus, clericus amittens dum suum, retentionem debet.

CAP. I.

Statuimus & ordinamus, quòd quilibet habens beneficium cum cura vel sine cura, si post se reseruat ab obrento beneficium officium non dicitur legitimo impedimento cessante, beneficium officii & temporis, sed eos tanquam in parte perceptos in fabrica Ecclesiarum ejusmodi beneficium, vel pauperum elemosinas erogare teneatur: si vero aliter dicitur tempore simili negligentia contumaciter permanserit, legum monitione præcedente, beneficium ipso privetur, quæ pro officium detur beneficium. Intelligatur autem officium omittitur, quoad hoc quòd est de beneficiis variari posse, qui per quindecim dies illud saltem non dixerit, Deo tamen ultra præmissa debita consideranda reitatabilis tentionis sit, quotiens contra fuerit attentatum.

Pius Quintus.

Fructus amittit de negligentia huius annotationis per seipsum præteriti officii perpenditur.

CAP. II.

EX proximo Lateranensi Concilio a pia & salubri sanctione emanavit, ut quicumque habens beneficium Ecclesiasticum, cum cura & sine cura, si post sex menses, quam illud obtinuerit, divinum officium, legitimo cessante impedimento, non dixerit, beneficiorum suorum fructus, pro rata omissionis officii & temporis, suos non faciat, sed eos tanquam injuste perceptos in fabricas ipsorum beneficiorum vel pauperum elemosynas erogare teneatur. Verumtamen multorum animi suspensione tenentur, cujusmodi rata predicta ratio sit habenda. Nos huic rei evidentiis atque expressius providere volentes, statuimus, ut qui horas omnes canonicas uno vel pluribus diebus intermiserit, omnes beneficii seu beneficiorum suorum fructus, qui illi vel illis diebus responderent, si quotidie dividerentur: qui vero matutinum tantum, dimidiam: qui ceteras omnes horas, aliam dimidiam: qui harum singulas, sextam partem fructuum ejusdem diei amittat: tametsi aliquis choro adscriptus non recitans omnibus horis canonicis cum aliis praesens adsit, fructusque & distributiones forte aliter assignatas, sola praesentia juxta statuta, consuetudinem, fundationem, vel alias sibi lucrificasse praetendat. Is etiam praeter fructuum & distributionum amissionem. Item ille, qui primis sex mensibus officium non dixerit, nisi legitimum impedimentum ipsum excusaverit, grave peccatum intelligat admisisse. Declarantes praesentia, praesentiales portiones, & qualiacumque beneficia, etiam nullum omnino servitium habentia, obtinentes, cum praedictis pariter contineri. At quicumque pen-

a Cencil. Later. sess. 9. Dominicus de Soto q. 3. art. 6. lib. 10. hoc decretum prudenter interpretatur. Menochius vero de arbit. jud. cent. 5. cas. 439. certis modis hanc panam minuire contendit.

sionem, fructus aut alias res ecclesiasticas ut clericus percipit, cum modo praedicto ad dicendum officium parvum beatae Mariae virginis decernimus obligatum, & pensionum, fructuum, rerumque ipsarum amissionem obnoxium. Romae 12. Cal. Octobr. 1572.

Iulius Tertius.

Tempore obitus, beneficii fructus transeunt ad successores, non ad heredes.

CAP. III.

Nostrae intentionis nunquam fuit, quod quivis quoruncumque beneficiorum a, etiam Episcoporum, Archiepiscoporum, Patriarcharum & aliorum Praelatorum, etiam Cardinalium, ubilibet, etiam in Romana Curia, aut districtu, pro tempore decedentium, sive ex testamento, per ipsos beneficiatos etiam vigore facultatum quoruncumque; eis in specie vel in genere, etiam praetextu quoruncumque; capitulorum, ac statutorum, & ordinationum, etiam nostrorum, sub quibusvis tenoribus & formis, ac alias quomodolibet concessorum condito, sive ab intestato heredes, fructus, &c. ac pecunias, & res alias per ipsos sic defunctos beneficiatos, etiam Episcopos, Archiepiscopos, Patriarchas, & alios Praelatos ac Cardinales ante eorum obitum non exactos, etiam si pro tempore ante obitum hujusmodi decurso debeantur, ac eorum solutionis dies beneficiatis & Cardinalibus viventibus advenierit, & per ipsos beneficiatos & Cardinales non steterit quod minus illos exegerint, quin imo omnem pro illorum exactione necessariam diligentiam, etiam judicialiter agendo fecerint, quoquo modo exigere, aut etiam sponte oblatos percipere.

a Vacantium beneficiorum fructus debent converti in Ecclesiae utilitatem, vel reservari futuro successori. text. in c. quata saepe. de elect. in 6. c. si propter. de rescript. eod. lib.

F I N I S .

**SEPTIMI DECRE-
TALIIUM
LIBER SECUNDUS.**

TITULUS I.

**DE FORO COMPETENTI ET JURISDICTIONE
NIS ORDINARIAE POTESTATE.**

MARTINUS QUINTUS.

Laici in clericos nulla potestas, & ideo Ecclesiasticorum cause in foro jurisdictionis ordinariae debent decidi.

CAPUT I.

AD reprimendas insolentias transgressorum, eorumque praesumptionem refrinandam, si nervus Ecclesiasticae disciplinae lentescat, eorum voluntas proclivior sit ad peccandum, & exemplum impunitatis periculosius in alios derivatur. Propter quod ad praesentis officium pertinet, sic

debitam executionem adhibere justitia, quod commissam puniat, & committendorum in posterum audaciam interdicit. Sanè, sicut displicenter accepimus, nonnulli diversorum regnorum & terrarum judices, aliique officiales laici, & laicales personae, jurisdictionem in temporalibus exercentes, exerceri facientes, non attendentes, quod laici in clericos & Ecclesiasticas personas, & illo-

NNnn